

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 70 (1820) ♦ Вівторок, 14 квітня 1998 року ♦ Ціна договірна

У ТРАВНІ Я ВАМ ВСЕ СКАЖУ

4 травня Президент виступить із щорічним посланням до Верховної Ради і народу України «Стратегія стабілізації і економічного зростання», в якому він запропонує платформу для економічної і політичної співпраці. Радник Президента за економічних питань Анатолій Гальчинський акцентував увагу на таких тезах Президента, як необхідність дотримання дефіциту бюджету на рівні 2,5% від ВВП, спрямування усіх поточних надходжень на захищені статті бюджету, в тому числі виплати зарплати, цілковиту «прозорість» виконання бюджету. В травні Президенту України Леонід Кучма має намір внести до парламенту законопроект щодо змін до бюджету 1998 року, який передбачає скорочення бюджетного дефіциту з 3,3% до 2,5% і зменшення витратів. Під час створення проекту бюджету на 1999 рік буде запланований дефіцит у розмірі 1—1,5%, а рівень інфляції в 7—8%.

Дванадцяттеро вже відомі?

Голова Верховної Ради України 13-го скликання Олександр Мороз не відмовиться, якщо його запропонують на цю посаду депутати нового скликання, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Народні обранці можуть розглядати кандидатуру О. Мороза, оскільки він має якості, потрібні голові парламенту, зазначають відомі політологи.

Серед необхідних вимог до

претендента на посаду Голови ВР О. Мороз, зокрема, назвав знання законодавчого процесу, вміння знаходити компроміс.

Він також зазначив, що під час виборів голови парламенту підтримуватиме «гідного кандидата» від соціалістів, комуністів чи безпартійних.

За словами О. Мороза, на сьогодні «вже відомі» 12 претендентів на посаду Голови Верховної Ради.

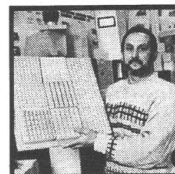
Закон України
Про Відходи

4-7

Голод — не тітка і не педагог

10

Легко, зручно, дешево

13

Увага!

Редакція «Голосу України» запрошує голів парламентських партій та журналістів друкованих та електронних ЗМІ до участі в засіданні «Круглого столу».

Проблеми діяльності обговорення:

1. Організація роботи Верховної Ради України.
2. Конституція України і вибори.

3. Законопроект № 1. «Круглий стіл» працюватиме у четвер, 16 квітня 1998 року з 17.00 до 20.00 у приміщенні редакції газети «Голос України», вул. Нестерова, 4, 4-й поверх.

Телефон: 225-40-25, факс: 224-72-54.

Просимо заздалегідь підтвердити свою участь.

СМІТНИК...

у позолоченій обгортці

- Імпортна чарка і вітчизняний цвинтар
- Державні чиновники кажуть про власного товаро-робника, а діють в інтересах фірм-імпортерів
- Продуктовий непотріб завозиться в Україну під прапорами інвестицій

На початку року Президент України підписав Закон «Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини», за яким вводиться сертифікація і вітчизняної, і імпортованої продукції з метою забезпечення здоров'я громадян. Та ще на етапі його розгляду у Верховній Раді окремі чиновники з виконавчих структур влади вже готували під закон міну сповільненої дії, щоб імпортерам ширше, який не дозволяється реалізувати в Європі згідно зі світовими стандартами, і досі було зелене світло на українських кордонах.

(Закінчення на 3-й стор.).

Спробуй і виграй!

20 лютого цього року в «Голосі України», № 33 було надруковано підсумки розіграшу першого етапу «Лотереї «ГУ-98». Отоже рекомендуємо ще раз уважно переглянути список передплатників нашої газети, які виграли у лотереї. А раптом хтось пропустив своє призище.

Водночас нагадуємо, що в першому етапі розіграшу «Лотереї «ГУ-98» взяли участь і ті, хто передплатив газету на півроку, і ті, хто передплатив наше видання на весь рік. Останні візьмуть участь і у другому етапі розіграшу лотереї, до них приєднаються ще й ті, хто передплатить «Голос України» на друге півріччя цього року.

Нагадуємо, що передплата наших видань здійснюється у всіх поштових відділеннях.

Передплата вартість наших видань:

«Голос України» українською мовою (інд. 60955) і «Голос України» російською мовою (інд. 60997) на 6 місяців — 12 гривень, 3 місяці — 6 гривень, 1 місяць — 2 гривні.

Пільгова передплата для ветеранів Великої Вітчизняної війни і праці, осіб, що мають статус ліквідатора аварії на ЧАЕС: «Голос України» (інд. 40224) і «Голос України» (інд. 40223) на 6 місяців — 9 гривень, 3 місяці — 4,5 гривні, 1 місяць — 1,5 гривні.

Бажаючи можуть передплатити тижневик

«Голос України — Тиждень» (інд. 40342). Передплата вартість тижневика на 6 місяців — 24 гривні, 3 місяці — 12 гривень, 1 місяць — 4 гривні.

Можна також передплатити і комплект видань: «Газета «Голос України» — газета «Голос України — Тиждень» (інд. 35051) та «Газета «Голос України» — газета «Голос України — Тиждень» (інд. 35052). Передплата вартість одного комплексу на 6 місяців — 30 гривень, 3 місяці — 15 гривень, 1 місяць — 5 гривень.

Передплатники будь-якого нашого видання зможуть взяти участь у другому етапі розіграшу «Лотереї «ГУ-98».

На знімку: киянин Валерій Дерев'янкін, який проживає на Оболоні, спробував і... виграв мішок цукру. Не дрібничка і прісмно. Цього ж він бажає всім передплатникам наших видань.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

ПЕРЕДПЛАТА - 98

У номер

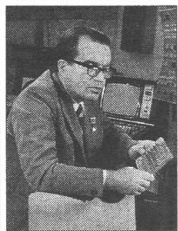
Треба знати, у що вкладає

Вивчення можливостей інвестування української економіки — одна з цілей офіційного візиту в Україну Президента Португалії Жоржі Сампайо, що розпочався вчора. У програмі візиту — переговори з Головою Верховної Ради Олександром Морозом, Президентом Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Валерієм Пусто-вітеном.

Португальська делегація відвідає Чорнобильську АЕС. За неофіційною інформацією, Лісабон вивчає можливість інвестування виведення з експлуатації ЧАЕС та перетворення саркофата на екологічно безпечний об'єкт. На минулорічній міжнародній конференції донорів у Нью-Йорку зі збирання коштів на «Укріття» Португалія утрималася від інвестицій. За даними прес-служби Президента України, керівництво Португалії має намір безпосередньо ознайомитися з ситуацією на об'єкті, щоб визначитися з його інвестуванням.

Сторони розглянуть перспективу будівництва одного з дев'яти транспортних коридорів — Лісабон—Київ. Жоржі Сампайо в середу відвідає Одесу. Він зустріється з мером міста Едуардом Гурвієм. Припускають, що сторони розглянуть можливість капіталоукладень у Південний термінал за 40 км від Одеси, будівництво якого заморожено два роки тому через відсутність коштів.

Віктор Глушков — назавжди лідер. Комп'ютерної партії

Учора в Інституті кібернетики Національної академії наук України відбулося спільне засідання членів рад науково-дослідних інститутів Кібернетичного центру НАН України.

У зібранні взяли участь президент Національної академії наук України Борис Патон, міністр у справах науки і технологій Володимир Семіноженко, голова Національного агентства з питань інформатизації при Президентові України Олександр Матов, представники ряду академічних установ, міністерств і відомств, підприємств, наукової громадськості країни, зарубіжні гості. Засідання було присвячене натхненню міжнародною відзнакою — медалью «Піонер обчислювальної техніки» — одного з найвідоміших світових учених у цій галузі, зачинателя інформатики в українській державі Віктора Михайловича Глушкова, якого свого часу у західних засобах масової інформації називали лідером комп'ютерної партії в Радянському Союзі.

Медаль вручив дружині ушанованого вченого — Валентині Михайлівні Глушківській президент Всесвітнього комп'ютерного товариства інженерів-електроніків Баррі Джонсон — відомий учений, який з почесною місією прибув до України з групою колег-фахівців. Вручаючи нагороду, він проголосив вітальну промову.

З доповіддю про життєвий шлях і внесок В. Глушкова у науку до присутніх звернувся генеральний директор Кібернетичного центру НАН України, директор Інституту кібернетики імені В. Глушкова НАН України академік Іван Сергієнко. На прохання редакції Іван Васильович відповів на кілька запитань.

(Закінчення на 7-й стор.).

На знімку: В.Глушков. Фото 1979 року.

Чого запізнився Кінах, або Йосип Віссаріонович помилявся

Історичне, як було означено прес-службою, засідання УСПП почалося з запізненням на цілих 50 хвилин. 39 зареєстрованих членів правління, представників усіх областей України, а заодно і журналісти переплутували одне одного: що сталося, адже вчорам? А коли почули, що президент УСПП Анатолій Кінах затримується на аудієнції в Президента Леоніда Кучми, заспокоїлися і розгорнули газети.

Засідання почалося з того, що Анатолій Кінах, обраний народним депутатом від НДП, мужливо визнає: вибори НДП прогала. Діал локоничний аналіз підтвердив висновки, вже оприлюднені жертвами розв'язаних надій у багатьох засобах масової інформації: знала поразки тому, мовляв, що не скордирували своїх дій з центристськими. Психологія «партійних наполеончиків», — сказав Анатолій Кінах, — не була подолана, а натомість було створено 30 партій і блоків, з яких 22 організації не взяли 4-відсотковий бар'єр.

Президент УСПП відзначив, що становище в економіці настільки серйозне, що коли не будуть вжиті кардинальні заходи, Україну чекає катастрофа. Зокрема, консолідований бюджет першого кварталу виконано на 62 відсотки, його дефіцит зріс у два рази. Половина працюючих підприємств — збиткові, а в АПК збитковість сягає 80 відсотків.

Анатолій Кінах перелічив ще низку негативів економіки України, та щода паперу переповідали все це, оскільки слідом за Леонідом Кучмою ці негати-

ви почали переспівувати всі державні мукі, наче вчорасч прозірши, хоча достатньо вийти на вулицю, щоб побачити, як живуть люди. Зупинимось краще на перспективах, аби бачачись лідеру УСПП. А вони не такі вже й страшні.

За словами Анатолія Кінаха, комп'ютерні системи УСПП, ризикуючи розплатитися, підрахували, що ліві у новому парламенті матимуть максимум 200 голосів. А це означає, що більшість, вже не кажучи про конституційну більшість, лівим не бачити. А відтак і їхнім агресивним заявам, на фоні ейфорії від виборів, про відставку уряду та конституційні зміни ніколи не збулися.

Виходячи з цього, Анатолій Кінах закликав членів УСПП, народних депутатів, яких підтримувала УСПП на виборах, активно включитися у законотворчий процес. Передусім, зняти бар'єри на шляху приватизації, розглянути пропозиції УСПП до закону про податки, у тому числі і про ПДВ, формувати бюджет 1999 року. Якщо ж ці плани і наміри все-таки будуть заблоковані у парламенті, слід готуватися до надзвичайного з'їзду УСПП.

Друге питання, що розглядалося на засіданні правління, пройшло за класичними зразками цих таких свіжих у пам'яті минулих часів. Заступник президента УСПП делегат від Дніпропетровська Микола Омеленко вніс пропозицію залишити Анатолія Кінаха президентом УСПП на громадських засадах. Для цього юристи, як і комп'ютерна система, попрацювавши в поті чола, підготували для ЦВК і Верхов-

ної Ради обґрунтування про можливість такого сумісництва з депутатськими обов'язками.

Всі, хто виступив опісля, палко підтримали цю пропозицію. Анатолій Кінах у слові-відповіді, дякуючи за високе довіря, сказав, що й Леонід Кучма схвалює таке рішення, бо з проектом цієї постанови правління УСПП він ознайомив Президента Леоніда Кучму якраз перед засіданням. Отже, запізнення були вагомими причинами. Однак стався все-таки непередбачений відступ від класичного сценарію: не було бурхливих оплесків, які переходять в овацію. Можливо, тому, що в більшості делегатів вираз обличчя не збігався з думками, забитими в свій час Йосипом Віссаріоновичем Сталіним у голови, як цвяхи у дерево: незамінних людей у нас немає.

Пригадалася розмова з відомим токарем на ЗАЗі:

— Лічу дні до пенсії. Вісім годин за верстаком — втомлююсь, а халтурити не хочу.

Тут людина береться працювати на двох посадах по 14 годин, а Президент України, безсердечний, дає згоду. Куди ж такі професілки дивляться! Так на ходу і влади можна.

...За столиками рестрації делегатів дві симпатичні молодіці штампували відраження:

— Чисел приїзду і від'їзду не ставимо. Поставте самі, скільки вам треба...

Україна заходила на новий виток економічних реформ.

Анатолій КАРАСЕНКО.

Готові до конструктивної співпраці

Лідер українських комуністів Петро Симоненко на прес-конференції 10 квітня заявив, що Компартия проти вступу України в НАТО. Водночас, вважає він, потрібен союз рівноправних братніх народів. Проте сьогодні КПУ свої наміри реалізувати не може, бо, за словами Петра Симоненка, у комуністів «влада вкрала близько 15 відсотків голосів».

Голова КПУ піддав критиці дії владних структур як під час виборів, так і після них. Він наголосив на тому, що вибори «відбувалися при втручанні зовнішніх політичних сил, які впливали на виборчий процес». Петро Симоненко, однак, підтвердив, що «товариші з Російської Федерації приїжджали і допомагали у ході проведення підготовчого періоду і допомагали порадами, особливо аналізом того, як проходила передвиборна кампанія в Дер-жудму».

Аналізуючи розклад політичних сил у новій Верховній Раді, Петро Симоненко повідомив, що на майбутньому пленумі ЦК КПУ будуть обговорені й висунуті кандидатури як на посаду Голови ВР, так і на інші керівні посади в парламенті. Лідер комуністів заявив також, що не сумнівається в широті депутатів від блоку Соціалістичної та Селянської партій і підкреслив: «Фракція намагатиметься конструктивно працювати у складі Верховної Ради».

Рух веде консультації

Лідер Народного Руху В'ячеслав Чорновіл на своїй прес-конференції підкреслив, що не бачить можливості співпраці з комуністами. На його думку, ця партія не виражає інтересів Української держави, бо це — не українські комуністи. Понад те, В'ячеслав Чорновіл заявив, що «взагалі хочемо розглянути їхню програму і заборонити їхню діяльність».

Лідер Руху ще раз висловив переконання, що розклад сил у парламенті вирішуватиме позиція партії «Громада» і безпартійних. Водночас він повідомив, що Рух веде консультації із НДП, ПЗУ та СДПУ(о), а також «сватає» у свою фракцію депутатів, партії і об'єднання яких не подолали чотиривідсотковий рубіж. Зокрема, він назвав прізвища Віктора Шмигди та Івана Біласа.

В'ячеслав Чорновіл не приховував: «Ми ставимо питання, щоб керувати областями, де отримали перемогу». Він ще раз підтвердив прагнення Руху виставити свою кандидатуру на президентських виборах.

А до цього з журналістами розмовляв міністр закордонних справ Геннадій Удовенко, який приїшов до Верховної Ради за списком НРУ. Зокрема, він повідомив, що перейде на постійну роботу в парламент. А також наголосив, що «вибори пройшли за кращими світовими зразками».

***

Варто додати, що прес-конференції відбулися у рамках роботи прес-клубу Асоціації засобів масової інформації.

Володимир КОРОЛЮК.

Область чекає не тільки кадрових змін

МИНУЛОЇ суботи в Дніпропетровську побував Президент України Леонід Кучма. Керівником області і міських інстанцій, райдержадміністрацій, підприємств, а також депутатів парламенту й області ради він представив нового голову Обласної державної адміністрації Олександра Васильовича Мигдєва. Останній, у свою чергу, не приховав, що з його призначенням в області неминучі й інші кадрові зміни. Вдруге, по суті, за короткий термін.

Те, що попередник Мигдєва Віктора Забару буде звільнено, тут розуміли і «знали» ще тижнів зо три тому. Здивувало лише вибір наступника. Зате підтвердили-

ся мотиви, з яких Віктору Забарі відмовили в довірі. Якщо і промисловість, і аграрний сектор донедавна такої потужної області, як Дніпропетровська, сьогодні в занепаді набагато глибшому, ніж в інших регіонах, то які справді можуть бути вагання? Але Президент Леонід Кучма назвав й іншу причину свого незадоволення Віктором Мигдєвим, чому також не становила тут великого секрету. Забар, сказав Леонід Данилович, «не витримав випробування виборами, програв їх, по суті, одній політичній партії — «Громаді» та її лідеру Павлові Лазаренку».

Отже кадрові зміни на рівні глави обласних держадміністрацій, які починаючи і ще триватимуть, про це ж заявив Леонід Кучма, пов'язані з підсумками недавніх парламентських виборів, котрі явно не

влаштовують нинішню виконавчу владу. Це ще раз підкреслює приклад Дніпропетровщини. Крім того, зміни ці відбуваються упереджувально в «інтересах» майбутніх президентських виборів, коли Леонід Данилович і його оточення будуть зацікавлені в дієвому контролі над виявленням народу. Вдруге, навіть пообіцяв Президент, більше нікому не віддасть обурдисти виборів!

А хто такий Олександр Мигдєв, який змінив Віктора Забару? Можна сказати, що давній знайомий Леоніда Кучми. Теж виходець з ракетно-космічного Південного машинобудівного заводу. Щоправда, з 1981 по 1989 рік Олександр Васильович очолював Дніпропетровський мисливськочолов. Досить успішно, до речі. Запам'ятався городянам, зокрема, кількома помітні-

ми новобудовами. Це при ньому і метро почали споруджувати. Але потім якось трохи і трохи несподівано Мигдєв повернувся на завод.

І тепер його ім'я для багатьох тут нове і незнайоме. Доки Леонід Кучма виступав за трибуни, у залі з'ясували, що пам'ятає Олександра Васильовича. Ще по-різному реагували на те, що Мигдєв, якому незабаром виповниться 60 літ, зовні надто втомлений. Одних це тішило, інших насторожувало: як зможе виправдати надії, які покладає на нього Президент?

Але це реакція учасників акції. Щодо реакції населення області, то поки що можна сказати одне: люди чекають не тільки кадрових змін, а й поліпшення економічно-соціальної ситуації. Нинішня їх не влаштовує зовсім. Мабуть, це більше, ніж Президента — підсумки парламентських виборів.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

(Початок на 1-й стор.).

Духмяно тліє овочих кожух

Якось на Рівнянці свята завітала у гості до мамини подрути. Тітка з радості почала накривати стола. З приповідками, коментарями що де брала і по чому і яке воно оте закронне все файне і значно дешевше, ніж наше. Справді, на столі з'явилися молдавський «Білий делька», європейське «Роше», угорський сік, прибалтійські креветки, польські курці, тушонка. Для рідкого гостя тітка пригасила навіть сигарети. Теж не якісь там кам'яницької фабрики. А отого імпортерського «Президента».

У гостинних селах Наддністрянщини вже так заведено з діда-прадіда, що гість має скуштувати всього, що залядала господарина. Відмова сприймається як образа, неповага до жіночої праці і зневага до господаря. Полусаувавши європейськими стравами, аж ніяк не смачнішими за вітчизняні, зв'язався за «Президента». Тільки-но запалив сигарету, як задалось, що десь поруч овечий кожух тліє.

Викинувши не одну зарплату на нормального «Президента», закуртіло буль-шо з'ясувати, хто запалював у коробку курячий попіл. Коловазна позначка свідчила, що продукт вироблено в Польщі. Правда, кіоскер, де придбала сигарети тітка, засвідчив інше: цим «Президентом» отоварився в Туреччині.

Така плутанина цілком імовірна. Скажімо, що й досі в Україні розповсюджуються «Yves Roche» як шампанське французької фірми «Андре Гастон» із сертифікатом відповідності Держстандарту України за № UA-1/003 від 12.06.95. Насправді це шампанське, і аж ніяк не французьке. І жодний держстандарт сертифікату на ці помий не видавав. Мало того, законодавством європейського співробітництва продукту типу «Роше» взагалі заборонено до реалізації і підлягають утилізації.

Шоправда, щей напій особливої шкоди здоров'ю не завдає. Але ж контрабандно завозить і небезпечнішу випивку. Пригадує, один з голів колгоспів Лановецького району Тернопільської області збирався відзначити день народження. Аби власне свято не перетворювало на весілля, запросив тільки десять своїх колег. Звісно, невелике коло гостей господар хотів пригостити якнайкраще. Тож придбав до столу імпортерську горілку. Для восьми вона стала фатальною. Лікарям вдалося врятувати від отруєння тільки двох із десяти. Не ліпша ситуація склалася минулого року з таким питвом на Буковині. Більше сотні чоловік потрапили із отруєнням у реанімаційні відділення, а чотирьох так і не вдалося повернути до життя.

Скажете, то було колись. Але й сьогодні тиха смерть блукає намірами ринками та газинами. Он у друдині до нас навізали з Естонії креветки «Норвезькі». Не в акваріумі там лантуся, а тоннами. Так ось у цьому, так би мовити, продукті харчування виявлено перевищення у десять разів максимально допустимого вмісту мий-яку, сполуки, що навіть у незначній кількості гальмує життєдіяльність мозку. То можна передбачити наслідки для людини, котра доброче посмакувала б закордонним делікатесом.

А подивіться на прилавки будь-якого міста і містечка. Вони заправлені імпортерськими курчакми продуктами. І ніхто не задумується, а чому це захід так широко нам пропонує? Адже то тільки ми все ліпше віддаємо комусь, а на Заході навпаки все ліпше — собі. Відповідь на це сакральне питання нещодавно прийшла з Лондона. Як Міжнародний гість споживачів на адресу Хмельницького міського товариства споживачів. Ось про що в ній йдеться: «Домашня птиця у багатьох розвинених країнах нині інфікована сальмонеллою. В Європі 75% курчат, що їх продають, інфіковані, у Південній Америці — 60%».

ВНО звертає увагу на те, що Європа страждає від епідемії сальмонеллозу. Навіть у таких розвинених країнах, як Велика Британія, влада визнає, що проблема забруднення продуктів харчування не контролюється. В іншому документі співтовариства споживачів визнає, що в Україну ввозять продукти значно нижчої якості, ніж їх реалізує на внутрішньому ринку товаровиробник. А буває, що окремі корпоративні заклади закинути на ринковий продукцію, що підлягає знищенню. Натомість у рекламних етикетках подається інформація, що аж ніяк не відповідає дійсності. Потік харчових відходів в Україну за минулий рік зріс у півтора рази. За прикладами не треба далеко ходити. Через дорогу від корпункту у Хмельницькому — товариство захисту прав споживачів. Ось протокол досліджень харчо-

вих продуктів № 166. У ньому записано: 5-зрізовий болгарський коньяк «Піска» ємністю 0,5 літра із вмістом спирту 40%. Фактично лабораторні дослідження засвідчили, що спирту в «коньяку» всього 28 відсотків, а питво має запах не коньяку, а фруктовий есенції. Такий сурогат, стверджують у товаристві, часто-густо трапляється на Хмельницьчині і в ємкостях з налейками «Білий аист». Та це ще не все. Найбільш гнітюче враження справила виставка, влаштована Хмельницьким центром стандартизації, метрології та сертифікації Держстандарту України, на якій «засвітили» значно солідніший перелік фальсифікованого та недоброякісного імпортерських продуктів. Крім одинадцяти сортів соків, до десятка різновидів напоїв під шампанське, на вітрині браку можна було побачити «Nescafe», «Jakobs cafe», «Dil-

Ну що ж, скаже читач, нехай із запізненням, але високоповажний пан Сердюк виправив ситуацію. У житті все трапляється, міністерство велике, можливо, хтось і умисне підставив міністра. Та, на превеликий подив, ще за два місяці з'ясується, що наказ чинний. І це своїм офіційним підписом підтвердив 29 жовтня 1997 року заступник міністра юстиції пан Стийчинський.

Як це розуміти: депутату Верховної Ради пишемо одне, а на практиці — інше? Можливо, знову щось переплуталося у міністерських коридорах? Та відкритий лист від 23 грудня 1997 року до Президента України за підписом чотирьох міністрів, двох голів комітетів з'ясував ситуацію. Виявляється, пан Сердюк короче стоїть за економічне процвітання України. От тільки закон «Про якість та безпеку харчових

харчування» й для імпортерів, жувачні королі законні.

Дискримінація! Ми прийшли в Україну, щоб прокласти шлях для завірних інвестицій! А ви нас в один ряд зі своїми...

О, яке лукавство! А подивіться-но на оту супердержаву. Чи хоч одного імпортера вона зробила хоч якісь пільги на шкоду власному товаровиробникові? Або ж візьмомо західні кредити, про які так галасливо хвалялися до останнього часу в уряді. Скільки реальних грошей надійшло? Копійки. А всі залекларовані суми країни-кредитори передають своїм промислякам для виготовлення і постачання в Україну техніки вчорашнього покоління. А ми що робимо?

Вуштувшись в державу сурогатний напівшвидий імпортер, ми розтрошимо швент

САМІТНИК...

mah», «Tarang», «Ceylon», «Colden nuts» і навіть «Водку СТАЛІН».

Окрім імпортерського спиртного, м'ясопродуктів, що приваблюють дешевими цінами дорослих, є на ринках і продукти, що особливо небезпечні для малят. На виставці «Ширнепотребу» й різні йогурти, цукерки, в яких натуральні продукти підмінені наповнювачами, барвниками тощо з мінімальним вмістом натуральної сировини. Доцент кафедри дитячих хвороб Чернівецького медінституту Таміла Сокомяк зазначила недвозначно:

— Після масового ввозу в Буковину імпортерного харчу у десятків наших пацієнтів виявлено виразки шлунку, коліти, гострі форми гепатиту, які раніше ніколи не вражали наймолодших громадян нашого краю.

Так мене люблять, що за кулаками й світу не видно

Ця приказка якось мірою характеризує любов наших державних мужів до вітчизняного товаровиробника. Сьогодні під прикриттям цієї дзвінкої фрази твориться все що завгодно. Скажімо, наповнювачі, штучні барвники, синтетичні добавки випускають західні підприємства, що спеціалізуються на поставках у малорозвинені країни Азії та Африки. І ось, щоб відкрити кордон цих продуктів і в Україну, МОЗ видає ще 23 липня 1996 року наказ № 222 «Про затвердження санітарних правил і застосування харчових добавок», яким і відкривав шлях майже 400 назвам продуктів сумішей. Цікаво, що серед цього переліку є й такі різновиди, що не передбачені для реалізації навіть світовим Кодексом Аліментаріус. Слід також зауважити, що такі накази підлягають державній реєстрації у Мін'юсти за узгодження із зацікавленими відомствами. Як свідчить доповідка від 25 березня 1997 року на адресу тодішнього віце-прем'єр-міністра Василя Друлини за підписами голів Держстандарту, Держжаропрому, ЗУСПП, в.о. міністра Мінсільгосптресту, заступника голови Держсадовинпрому, наказ не узгоджувався з відомствами, а саме «набрання чинності цим наказом матиме негативні наслідки для економічної безпеки держави».

Після таких серйозних висновків серйозних людей і звернення до рішучого Василя Васильовича він сподівався, що наказ наказав довести жити. І негайно, оскільки це загрожує економічній безпеці держави. Але... Який не кі кліт «але» ми, пенно, сьогодні такі краше жили б. Бо через ті «але» наказ це довго жила (а можливо, і ще живе). Так, у дересні минулого року депутат Верховної Ради Г. Манчуленко отримав на свій запит про неправомірне прийняття наказу № 222 так відповідь: дія наказу тимчасово припинена наказом № 21 від 15.07.97.

продуктів і продовольчої сировини», який поклав контроль за проведенням сертифікації на Держстандарт України, йому перешкоджає. І не тільки йому. Нинішній механізм сертифікації особливо негативно впливає на розвиток інвестиційного імпорту (обладнання, устаткування, нові технологічні лінії) в Україну, що, у свою чергу, істотно гальмує процеси розвитку іноземного інвестування в економіку України, технічного переоборудування вітчизняного виробництва, розвитку малого та середнього бізнесу». Читаєш цього листа і серце мліє. Які масштаби помисли у міністра охорони здоров'я!

Насправді увесь той багатослівний текст можна викласти однією фразою: пане Президенте, поверніть нам право роздавати право, урізане законом. І стане все зрозуміло, хто чого хоче, хто чого вартий. Скажімо, після набрання чинності законом Держміткому буде за чим шовкувати. Бо ж не з неба падали вагони з польською тушонкою, яку реалізували в Україні півтора року, хоч вона мала бути утилізована за європейськими законами самим товаровиробником. І аналогічних контрабандно-небесних проникнень можна наводити чимало. Звичайно, по-людськи можна зрозуміти відомчий інтерес кожного, і він чітко простежується. Але, вичає, якщо ми такі кажемо, що хочемо жити у правовій державі, то давай після прийняття закону його виконувати, а не спонукати Президента до прийняття підзаконних актів, які повернуть б урізані права.

Ой, чий голосом наш птах співає?

Й-богу, був би жіночко, закохався б у нього. Такий милий, скромний і водночас із почуттям власної гідності. А як розумно поговорити! Все про Україну, про її знедолену економіку, закликає всенейний люд підтримувати аж двома руками. Як чув ті речі, не міг очей відвести від голубого шарика, серце прикипало. О, думаю собі, росте гарна президентська зміна, що такі витягні нас із прірви.

Довго так думав, аж поки до рук не потрапили урядові документи. З них і з'ясувалося, що міністерські чоловічності на ім'я Президента на «захист інвестицій» були опубліковані саме за письмового рекомендацією цього високоповажного папа. Шоправда, така ідея захисту інвестиційного клімату спала на його власну думку не випадково. За підказкою босів із західних фірм. Та не тих, що збираються запустити нові технологічні лінії на підприємствах, налагодувати машинобудування, перепрофілювати заводи. А тих, хто торгує жукаками, цукерками, напоями, синтетичними мийними засобами тощо.

Пронхавши, що буде прийнято закон про обов'язкову сертифікацію продуктів

свого товаровиробника під лукавими закликом: «Треба вчитися у Заході виживати в умовах конкуренції». Порада виробникам слухна. Але ще в першу чергу стосується і влади. За прикладом тих самих західних держав стояти міжно на сторожі інтересів своєї держави. Зверніть увагу, якщо між країнами «великої сімки» іноді б'ються горішки, то не з політичних мотивів, а саме з питань захисту власного товаровиробника.

Сьогодні через беззубість влади України стала європейським смітником. Єдиний орган, який намагається за підтримки депутатського корпусу якось протистояти цій навали — Державний комітет України зі стандартизації, метрології та сертифікації. Саме завдяки його керівникові — Тетяні Кисельовій, її напелогетиві і рішучості сьогодні розглядається питання про приєднання України до міжнародної організації торгівлі ГАТ-СОТ як рівноправної держави, а не колоніального додатуку, як це хочеться деяким трансконтинентальним корпораціям. Завдяки Держстандарту сьогодні вже 33 країни світу уклали з Україною угоди про взаємне визнання сертифікації.

Звісно, єдиний документ, що засвідчує право торгівлі багатьох не влаштує навіть в Україні. Саме тому сьогодні йде справа атака на що теїденту, але мусне жінку. І для такої аж ніяк не джентльменської справи залучили навіть солідні іноземні радники. Обохаячи урядові домовленості про сертифікацію, нині торується дорога до комісії Кучма—Гор про відхилення сертифікації в Україні експортної продукції харчування, торується прийняття антиімпортного законодавства тощо...

Отже, якщо і надалі справи підуть такими темпами, Закон України «Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини» буде чинний лише для внутрішнього товаровиробника, якого остаточно знищать. Тож із чийого голосу співають чини у верхніх ешелонах влади, чийі синими вони є насправді, про чию економіку турбуються?..

Михайло ВАСИЛАШКО.

Тернопіль—Чернівці—Хмельницький—Київ.

Р. С. Поки матеріал готували до друку, у Вашингтоні вже відбулося перше засідання комісії Кучма—Гор. За повідомленнями українських інформагентств, там розпочався перший раунд переговорів щодо пільг західним бізнесменам на українському ринку харчових продуктів. Наступне засідання відбудеться в Києві найближчим часом. Схоже, передбачення, які висловив наш кореспондент, можуть бути цілком слушними.

Фото Юрія ВЕНГЕРША.

ЗАКОН
УКРАЇНИ

Про відходи

Цей Закон визначає правові, організаційні та економічні засади діяльності, пов'язаної із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та забороненням, а також з відверненням негативного впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини на території України.

РОЗДІЛ І.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів
У цьому Законі наведені нижче основні терміни вживаються в такому значенні:

відходи — будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються в процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення;

небезпечні відходи — відходи, фізичні, хімічні чи біологічні характеристики яких створюють чи можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та які потребують спеціальних методів і засобів поводження з ними;

виробничі відходи — фізична або юридична особа, діяльність якої призводить до утворення відходів;

поводження з відходами — дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізацію, видалення, знешкодження і заборонення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення;

збирання відходів — діяльність, пов'язана з вилученням, накопиченням і розміщенням відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах, включаючи сортування відходів з метою подальшої утилізації чи видалення;

зберігання відходів — тимчасове розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах (до їх утилізації чи видалення);

оброблення (перероблення) відходів — здійснення будь-яких технологічних операцій, пов'язаних із зміною фізичних, хімічних чи біологічних властивостей відходів, з метою підготовки їх до екологічно безпечного збирання, перевезення, утилізації чи видалення;

перевезення відходів — транспортування відходів від місць їх утворення або збирання до місць чи об'єктів оброблення, утилізації чи видалення;

транскордонне перевезення відходів — транспортування відходів з території, на/обою через територію України, на територію або через територію іншої держави;

утилізація відходів — використання відходів як вторинних матеріальних чи енергетичних ресурсів;

видалення відходів — здійснення операцій з відходами, що не призводять до їх утилізації;

знешкодження відходів — зменшення чи усунення небезпечності відходів шляхом механічного, фізико-хімічного чи біологічного оброблення;

заборонення відходів — остаточне розміщення відходів при їх видаленні у спеціально відведених місцях чи на об'єктах таким чином, щоб довгостроковий шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини не перевищував установлених нормативів;

об'єкти поводження з відходами — місця чи об'єкти, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження та заборонення відходів;

спеціально відведені місця чи об'єкти — місця чи об'єкти (місія видалення відходів, полігони, комплекси, споруди, ділянки над тощо), на використання яких отримано дозвіл спеціально уповноважених органів на видалення відходів чи здійснення інших операцій з відходами;

Державний класифікатор відходів — систематизований перелік кодів та назв відходів, призначений для використання в державній статистиці з метою надання різнобічної та об'єктивної інформації про утворення, накопичення, оброблення (перероблення), знешкодження та видалення відходів.

Стаття 2. Законодавство про відходи
Законодавство про відходи складається

із законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про поводження з радіоактивними відходами», Кодексу України про надра, цього Закону та інших нормативно-правових актів.

Стаття 3. Завдання законодавства про відходи
Основними завданнями законодавства про відходи є:

а) визначення основних принципів державної політики у сфері поводження з відходами;

б) правове регулювання відносин щодо діяльності у сфері поводження з відходами;

в) визначення основних умов, вимог і правил щодо екологічно безпечного поводження з відходами, а також системи заходів, пов'язаних з організаційно-економічним стимулюванням ресурсозбереження;

г) забезпечення мінімального утворення відходів, розширення їх використання у господарській діяльності, запобігання шкідливому впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини.

Стаття 4. Сфера дії Закону

Цей Закон регулює відносини, пов'язані з утворенням, збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, утилізацією, видаленням, знешкодженням та забороненням відходів, що утворюються в Україні, перевозяться через її територію, ввозяться на територію України чи вивозяться з неї.

Особливості регулювання відносин щодо поводження з неупорядкованими газоподібними речовинами, що викидаються безпосередньо у повітря, речовинами, що скидаються із стічними водами у водні об'єкти (крім тих, які акумулюються і підлягають вивезенню у спеціально відведені місця складування), радіоактивними відходами і речовинами, забрудненими ними, розкритими породами гірничодобувних підприємств, які за технологією зворотного відвалотворення використовуються для закладення виробленого простору, та іншими відходами визначається відповідними законами.

Стаття 5. Основні принципи і напрями державної політики у сфері поводження з відходами

Основними принципами державної політики у сфері поводження з відходами є пріоритетний захист навколишнього природного середовища та здоров'я людини від негативного впливу відходів, забезпечення оцілювального використання матеріально-сировинних та енергетичних ресурсів, науково обґрунтоване узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства щодо утворення та використання відходів з метою забезпечення його сталого розвитку.

До основних напрямів державної політики щодо реалізації зазначених принципів належать:

а) забезпечення повного збирання і своєчасного знешкодження та видалення відходів, а також дотримання правил екологічної безпеки при поводженні з ними;

б) зведення до мінімуму утворення відходів та зменшення їх небезпечності;

в) забезпечення комплексного використання матеріально-сировинних ресурсів;

г) сприяння максимально можливій утилізації відходів шляхом прямого повторного чи альтернативного використання ресурсо-цінних відходів;

д) забезпечення безпечного видалення відходів, що не підлягають утилізації, шляхом розроблення відповідних технологій, екологічно безпечних методів та засобів поводження з відходами;

е) організація контролю за місцями чи об'єктами розміщення відходів для запобігання шкідливому впливу їх на навколишнє природне середовище та здоров'я людини;

ж) здійснення комплексу науково-технічних та маркетингових досліджень для виявлення і визначення ресурсної цінності відходів з метою їх ефективного використання;

з) сприяння створенню об'єктів поводження з відходами;

и) обов'язковий облік відходів на основі їх класифікації та паспортизації.

Стаття 6. Стандартизація у сфері поводження з відходами

Стандартизація підлягають поняття та терміни, що використовуються у сфері поводження з відходами, вимоги до класифікації відходів та їх паспортизації, способи визначення складу відходів та їх небезпечності, методи контролю за станом накопичувачів, вимоги щодо безпечного поводження з відходами, які забезпечують запобігання негативному впливу їх на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, а також вимоги щодо відходів як вторинної сировини.

Стаття 7. Нормування у сфері поводження з відходами

У сфері поводження з відходами встановлюються такі нормативи:

- граничні показники утворення відходів у технологічних процесах;

- питомі показники утворення відходів, використання та втрат сировини у технологічних процесах;

- інші нормативи, передбачені законодавством.

Нормативи у сфері поводження з відходами розробляються відповідними міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями за погодженням із спеціально уповноваженими органами виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

РОЗДІЛ ІІ.
ВІДНОСИНИ ПРАВА
ВЛАСНОСТІ НА ВІДХОДИ

Стаття 8. Відходи як об'єкт права власності

Відходи є об'єктом права власності. Право власності на відходи може переходити від однієї особи до іншої в порядку, передбаченому законом.

Стаття 9. Суб'єкти права власності на відходи

Суб'єкти права власності на відходи є громадянами України, іноземці, особи без громадянства, підприємства, установи та організації усіх форм власності, територіальні громади, Автономна Республіка Крим і держава.

Територіальні громади є власниками відходів, що утворюються на об'єктах комунальної власності чи знаходяться на їх території і не мають власника або власник яких невідомий (безхазяйні відходи).

Держава є власником відходів, що утворюються на об'єктах державної власності чи знаходяться на території України і не мають власника або власник яких невідомий (крім відходів, зазначених у частині другій цієї статті), а також в інших випадках, передбачених законом. Від імені держави управління відходами, що є державною власністю, здійснюється Кабінетом Міністрів України відповідно до закону.

Суб'єкти права власності володіють, користуються і розпоряджаються відходами в межах, визначених законом.

Стаття 10. Перехід права власності на відходи у процесі приватизації державних підприємств

У разі приватизації державних підприємств, на яких накопичено певні обсяги відходів, право власності на відходи та відповідальність за запобігання ними шкоду здоров'ю людей, майну фізичних або юридичних осіб та навколишньому природному середовищу переходить до нових власників, якщо інше не передбачено законом або умовами приватизації цих підприємств.

Умовами приватизації може бути передбачена солідарна відповідальність попереднього власника та власника приватизованого підприємства.

Стаття 11. Перехід права власності на відходи в результаті зміни власника чи користування земельної ділянки

При зміні власника чи користувача земельної ділянки, на якій розміщені відходи, питання про право власності на відходи вирішується окремо, відповідно до закону.

Стаття 12. Безхазяйні відходи та особливості управління ними

Відходи, що не мають власника або власник яких невідомий, вважаються безхазяйними. Порядок виявлення та обліку безхазяйних відходів визначається Кабінетом Міністрів України.

Визначення режиму використання безхазяйних відходів покладается на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, якщо інше не передбачено законом.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування ведуть облік безхазяйних відходів і несуть відповідальність за додержання умов поводження з ними та запобігання негативному впливу їх на навколишнє природне середовище і здоров'я людей.

Власники або користувачі земельних ділянок, на яких виявлено відходи, що не належать їм, зобов'язані повідомити про них відповідний місцевий орган виконавчої влади чи орган місцевого самоврядування, які зобов'язані вжити заходів до визначення власника відходів, класу їх небезпечності, обліку та прийняти рішення щодо поводження з ними.

РОЗДІЛ ІІІ.
СУБ'ЄКТИ У СФЕРІ
ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ,
ІХ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

Стаття 13. Суб'єкти у сфері поводження з відходами

Суб'єктами у сфері поводження з відходами є громадяни України, іноземці та особи без громадянства, а також підприємства, установи та організації усіх форм власності, діяльність яких пов'язана із поводженням з відходами.

Стаття 14. Права громадян України, іноземців та осіб без громадянства у сфері поводження з відходами

Громадяни України, іноземці та особи без громадянства у сфері поводження з відходами мають право на:

а) безпечні для їх життя та здоров'я умови при здійсненні операцій щодо поводження з відходами;

б) одержання в установленому порядку повної та достовірної інформації про безпеку об'єктів поводження з відходами як тих, що експлуатуються, так і тих, будівництво яких планується;

в) відвідування в установленому порядку спеціально відведених місць чи об'єктів поводження з відходами;

г) участь в обговоренні питань, пов'язаних із розміщенням, проектуванням, спорудженням та експлуатацією об'єктів поводження з відходами;

д) екологічне страхування відповідно до законодавства України;

е) відшкодування шкоди, заподіяної їх здоров'ю та майну внаслідок порушення законодавства про відходи.

Стаття 15. Обов'язки громадян України, іноземців та осіб без громадянства у сфері поводження з відходами

Громадяни України, іноземці та особи без громадянства зобов'язані:

а) дотримуватися вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів у сфері поводження з відходами;

б) вносити в установленому порядку плату за користування послугами підприємств, установ та організацій, що займаються збиранням, зберіганням, перевезенням, знешкодженням, видаленням і забороненням відходів;

в) виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством, щодо запобігання забрудненню навколишнього природного середовища відходами.

Стаття 16. Права підприємств, установ та організацій у сфері поводження з відходами

Підприємства, установи та організації усіх форм власності у сфері поводження з відходами мають право на:

а) одержання в установленому порядку інформації про технології утилізації відходів, будівництво та експлуатацію об'єктів поводження з відходами;

б) збирання відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах відповідно до санітарних норм і правил утримання території;

в) внесення пропозицій, пов'язаних із розміщенням, проектуванням, будівництвом та експлуатацією об'єктів поводження з відходами;

г) одержання в установленому порядку пільг у разі участі у створенні об'єктів поводження з відходами;

д) участь у розробленні місцевих, регіональних та загальнодержавної програм поводження з відходами.

Стаття 17. Обов'язки підприємств, установ та організацій у сфері поводження з відходами

Підприємства, установи та організації усіх форм власності у сфері поводження з відходами зобов'язані:

а) запобігати утворенню та зменшувати обсяги утворення відходів;

б) забезпечувати приймання та утилізацію використаних вітчизняних та імпортованих пакувальних матеріалів і тари, в яких знаходяться продукція підприємств, установ чи організацій, або укладати угоди з відповідними організаціями на її збирання та утилізацію;

в) визначати склад і властивості відходів, що утворюються, а також, за погодженням із спеціально уповноваженими органами виконавчої влади у сфері поводження з відходами, ступінь їх небезпечності для навколишнього природного середовища та здоров'я людини;

г) на основі матеріально-сировинних балансів виробництва виявляти і нести первинний поточний облік кількості, типу і складу відходів, що утворюються, збираються, перевозяться, зберігаються, обробляються, утилізуються, знешкодженню та видаляються, і подавати щодо них статистичну звітність у встановленому порядку;

д) забезпечувати повне збирання, належне збирання та недопущення знищення і псування відходів, що мають ресурсну цінність та підлягають утилізації;

е) брати участь у будівництві об'єктів поводження з відходами;

є) здійснювати організаційні, науково-технічні та технологічні заходи для максимальної утилізації відходів, реалізації цих передачі їх іншим споживачам або підприємствам, установам та організаціям, що займаються збиранням, обробленням та утилізацією відходів, а також забезпечувати за власний рахунок екологічно обґрунтоване видалення тих відходів, що не підлягають утилізації;

ж) не допускати змішування відходів, якщо це не передбачено існуючою технологією та складним поводженням з відходами або не доведено, що така дія відповідає вимогам підвищення екологічної безпеки;

з) не допускати збирання та видалення відходів у несанкціонованих місцях чи об'єктах;

и) здійснювати контроль за станом місць чи об'єктів розміщення власних відходів;

і) своєчасно в установленому порядку вносити плату за розміщення відходів;

к) надавати місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, спеціально уповноваженим органам виконавчої влади у сфері поводження з відходами інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність, у тому числі про випадки несанкційованого потрапляння відходів у навколишнє природне середовище та вжиті щодо цього заходи;

л) призначати відповідальних осіб у сфері поводження з відходами;

м) забезпечувати розробку в установленому порядку та виконання планів організації роботи у сфері поводження з відходами;

н) відшколовувати шкоду, заподіяну навколишньому природному середовищу, здоров'ю та майну громадян, підприємств, установ та організацій наслідком порушення встановлених правил поводження з відходами, відповідно до законодавства України;

о) забезпечувати професійну підготовку, підвищення кваліфікації та проведення атестації фахівців у сфері поводження з відходами;

п) виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством, щодо запобігання забрудненню навколишнього природного середовища відходами.

РОЗДІЛ IV. КОМПЕТЕНЦІЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Стаття 18. Компетенція Кабінету Міністрів України у сфері поводження з відходами
До компетенції Кабінету Міністрів України у сфері поводження з відходами належить:

а) реалізація державної політики у сфері поводження з відходами;

б) забезпечення розроблення і виконання загальнодержавних і міждержавних програм поводження з відходами і запровадження маловідходних та енергозберігаючих технологій;

в) забезпечення організаційно-економічних засад у сфері запровадження маловідходних технологій, стимулювання збирання та утилізації відходів;

г) координація роботи міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами;

д) затвердження порядку надання дозволів та встановлення умов збирання відходів;

е) затвердження переліку небезпечних відходів;

є) затвердження переліку відходів, транскордонне перевезення і видалення яких підлягає державному регулюванню, та організація контролю за їх перевезенням і видаленням;

ж) затвердження переліку видів ресурсно-цінних відходів, на які поширюється дозволений порядок надання права на їх збирання та заготівлю;

з) затвердження переліку операцій, пов'язаних з утилізацією та видаленням відходів;

и) забезпечення створення в Україні об'єктів для збереження небезпечних відходів, що не підлягають знешкодженню та утилізації;

і) визначення порядку обліку утворення, утилізації та видалення відходів;

к) організація підготовки фахівців у сфері поводження з відходами;

л) забезпечення участі України у міжнародному співробітництві у сфері поводження з відходами.

Кабінет Міністрів України може здійснювати й інші повноваження у сфері поводження з відходами відповідно до законів України.

Стаття 19. Повноваження Автономної Республіки Крим у сфері поводження з відходами

До повноважень Автономної Республіки Крим у сфері поводження з відходами належить:

а) виконання Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших центральних органів виконавчої влади;

б) участь у формуванні державної політики у сфері поводження з відходами;

в) здійснення заходів у сфері поводження з відходами відповідно до законодавства України;

г) забезпечення виконання на території Автономної Республіки Крим загальнодержавних програм та програм поводження з відходами;

д) затвердження та забезпечення виконання програм Автономної Республіки Крим щодо поводження з відходами;

е) координація і сприяння розробленню місцевих програм поводження з відходами;

є) контроль за виконанням на території Автономної Республіки Крим загальнодержавних програм та програм Автономної Республіки Крим щодо поводження з відходами;

ж) контроль за дотриманням, організаціями та громадянами, які здійснюють діяльність у сфері поводження з відходами на території Автономної Республіки Крим.

Законами України до повноважень Автономної Республіки Крим можуть бути віднесені й інші повноваження у сфері поводження з відходами.

Стаття 20. Повноваження місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами

До повноважень місцевих державних адміністрацій у сфері поводження з відходами належить:

а) виконання Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших центральних органів виконавчої влади;

б) участь у розробленні загальнодержавних програм раціонального використання відходів і вжиття необхідних заходів для запровадження маловідходних та енергозберігаючих технологій;

в) організація розроблення та здійснення регіональних і місцевих програм поводження з відходами, а також забезпечення реалізації загальнодержавних програм;

г) координація та сприяння розвитку підприємницької діяльності у сфері поводження з відходами;

д) здійснення контролю за використанням відходів з урахуванням їх ресурсної цінності та вимог безпеки для здоров'я людей і навколишнього природного середовища;

є) здійснення контролю за діяльністю об'єктів поводження з відходами;

ж) взаємодія з органами місцевого самоврядування;

з) розроблення схем санітарного очищення населених пунктів;

и) організація та сприяння створенню спеціалізованих підприємств усіх форм власності для збирання, оброблення, утилізації та видалення відходів, а також для виготовлення, монтажу та сервісного обслуговування відповідного устаткування;

к) залучення та об'єднання на договірних засадах коштів підприємств, установ, організацій та громадян, місцевого бюджету і позабюджетних фондів для фінансування будівництва нових, розширення та реконструкції діючих об'єктів, поводження з від-

ходами, а також для вивчення можливості утилізації відходів, їх маркетингу тощо;

л) складання і ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів і реєстру місць видалення відходів;

м) організація ведення обліку утворення, оброблення, знешкодження, утилізації та видалення відходів, їх паспортизації;

н) сприяння організації збирання і видалення побутових та інших відходів, у тому числі відходів дрібних виробників, створення полігонів для їх збереження, а також здійснення роздільного збирання корисних компонентів цих відходів;

о) затвердження за поданням органів Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України лімітів на утворення та розміщення відходів для підприємств, установ і організацій;

п) визначення в установленому законом порядку розміру платежів за розміщення відходів;

р) видача дозволів (ліцензій) на право ведення діяльності, пов'язаної із збиранням, заготівлею та обробленням окремих видів ресурсно-цінних відходів, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України;

с) забезпечення ліквідації несанкційованих і неконтрольованих звалищ відходів;

т) сприяння пропагуванню законодавства про відходи серед населення, стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі ресурсно-цінних відходів.

Під час підготовки проектів місцевих бюджетів місцеві державні адміністрації вносять пропозиції щодо залучення коштів, необхідних для здійснення заходів у сфері поводження з відходами.

Стаття 21. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами

Органи місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами забезпечують:

а) виконання вимог законодавства про відходи;

б) розроблення та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів;

в) організацію збирання і видалення побутових відходів, у тому числі відходів дрібних виробників, створення полігонів для їх збереження, а також організацію роздільного збирання корисних компонентів цих відходів;

г) затвердження місцевих і регіональних програм поводження з відходами та контроль за їх виконанням;

д) вжиття заходів для стимулювання суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері поводження з відходами;

е) вирішення питань щодо розміщення на своїй території об'єктів поводження з відходами;

є) координацію діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, що знаходяться на їх території, в межах компетенції;

ж) визначення в установленому законом порядку розміру платежів за розміщення відходів;

з) здійснення контролю за раціональним використанням та безпечним поводженням з відходами на своїй території;

и) ліквідацію несанкційованих і неконтрольованих звалищ відходів;

к) сприяння пропагуванню законодавства про відходи серед населення, стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі ресурсно-цінних відходів;

л) здійснення інших повноважень відповідно до законів України.

Органи місцевого самоврядування приймають рішення про вилід земельних ділянок для розміщення відходів і будівництва об'єктів поводження з відходами.

Стаття 22. Спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері поводження з відходами

Спеціально уповноваженими органами виконавчої влади у сфері поводження з відходами є Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України та його органи на місцях, державна санітарно-епідеміологічна служба України, інші органи виконавчої влади відповідно до їх компетенції.

Стаття 23. Компетенція Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України у сфері поводження з відходами

До компетенції Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України та його органів на місцях у сфері поводження з відходами належить:

а) координація роботи інших спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами та контролю за дотриманням вимог екологічної безпеки;

б) здійснення державного контролю за дотриманням вимог екологічної безпеки;

в) проведення в установленому законо-

давством порядку державної екологічної експертизи науково-дослідних і технологічних розробок та проектно-кошторисної документації на будівництво і реконструкцію підприємств, установок, полігонів, комплексів, споруд, інших спеціально введених місць чи об'єктів щодо дотримання вимог законодавства та нормативів під час утворення, оброблення, утилізації та видалення відходів;

г) внесення пропозицій Кабінету Міністрів України щодо встановлення нормативів плати за розміщення відходів, затвердження загальнодержавних нормативів поводження з відходами;

д) здійснення контролю за веденням суб'єктами підприємницької діяльності первинного обліку утворення, збирання, оброблення, утилізації та видалення відходів і їх паспортизації;

е) створення інформаційно-аналітичних систем і банків даних про обсяги утворення та поводження з відходами;

є) встановлення відповідно до закону порядку здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

ж) видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами;

з) видача дозволів на транскордонне перевезення відходів;

и) погодження проектів лімітів на утворення та розміщення відходів;

і) погодження місць розміщення об'єктів поводження з відходами;

к) здійснення контролю за складанням і веденням реєстру об'єктів утворення відходів та реєстру місць видалення відходів;

л) участь у розробленні та погодженні нормативних документів, що регулюють питання поводження з відходами;

м) розроблення пропозицій щодо розміщення об'єктів для поводження з небезпечними відходами та їх перевезення по території України;

н) укладання в передбаченому законом порядку міжвідомчих міжнародних договорів України щодо співробітництва у сфері поводження з відходами та контролю та транскордонним перевезенням відходів;

о) забезпечення обміну інформацією з відповідними органами влади інших держав та міжнародними організаціями у сфері поводження з відходами.

Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, його органи на місцях здійснюють й інші функції, передбачені цим Законом.

Стаття 24. Компетенція державної санітарно-епідеміологічної служби України у сфері поводження з відходами

До компетенції державної санітарно-епідеміологічної служби України у сфері поводження з відходами належить:

а) здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду за дотриманням державних санітарних норм, правил, гігієнічних нормативів під час утворення, збирання, перевезення, збирання оброблення, утилізації, видалення, знешкодження та збереження відходів, а також забезпечення у стандартах, нормах і правилах та інших нормативних документах щодо поводження з відходами вимог безпеки для здоров'я людини;

б) визначення пріоритетних заходів щодо охорони здоров'я людини від негативного впливу відходів;

в) проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи проектно-кошторисної документації з метою визначення місць розташування та техніко-економічного обґрунтування проектів будівництва, розширення, реконструкції об'єктів поводження з відходами;

г) видача висновків державної санітарно-гігієнічної експертизи щодо об'єктів поводження з відходами;

д) встановлення санітарно-гігієнічних вимог до продукції, що виробляється з відходів, та видача гігієнічного сертифіката на неї;

е) методичне забезпечення та здійснення контролю при визначенні рівня небезпечності відходів;

є) інші функції, передбачені законами України.

Стаття 25. Компетенція інших спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами

Компетенція інших спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами визначається законами України.

Стаття 26. Державний облік і паспортизація відходів

(Закінчення на 6-7-й стор.)

**РОЗДІЛ V.
ДЕРЖАВНИЙ ОБЛІК,
МОНІТОРИНГ ТА
ІНФОРМУВАННЯ У СФЕРІ
ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ**

Стаття 26. Державний облік і паспортизація відходів

(Закінчення на 6-7-й стор.)

ЗАКОН
УКРАЇНИ

Про відходи

(Початок на 4-5-й стор.).

Державному обліку та паспортизації підлягають в обов'язковому порядку всі відходи, що утворюються на території України і на якій поширюється дія цього Закону.

Державний облік та паспортизація відходів здійснюється у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Система і форми звітності, порядок надання і використання відповідної інформації про відходи, а також порядок перегляду їх номенклатури розробляються на основі державного класифікатора відходів і затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань статистики за поданням Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України та інших заінтересованих центральних органів виконавчої влади.

Стаття 27. Ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів з метою забезпечення збирання, оброблення, зберігання та аналізу інформації про об'єкти утворення, оброблення та утилізації відходів ведеться їх реєстр, в якому визначаються номенклатура, обсяги утворення, кількості та якісні характеристики відходів, інформація про поводження з ними та заходи щодо зменшення обсягів утворення відходів і рівня їх небезпеки.

Реєстр об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів ведеться на підставі звітів даних виробників відходів, відомостей спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

Порядок ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 28. Ведення реєстру місць видалення відходів

З метою повного обліку та опису місць видалення відходів ведеться їх реєстр (як функціональних, так і закритих або законсервованих), а також здійснюється контроль за впливом відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, за їх кількості та якісним складом.

Реєстр місць видалення відходів ведеться на підставі відповідних паспортів, звітів даних виробників відходів, відомостей спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами. Дані реєстру підлягають щорічному уточненню.

Порядок ведення реєстру місць видалення відходів визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 29. Моніторинг місць утворення, збирання та видалення відходів

З метою визначення та прогнозування впливу відходів на навколишнє природне середовище, своєчасного виявлення негативних наслідків, їх відвернення та подолання виробників відходів, їх власників, а також спеціально уповноважених органів виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки здійснюють моніторинг місць утворення, збирання і видалення відходів.

Моніторинг місць утворення, збирання і видалення відходів є складовою єдиної системи державного моніторингу навколишнього природного середовища.

Стаття 30. Інформування про вплив відходів і місць чи об'єктів їх збирання та видалення на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людини

Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, державна санітарно-епідеміологічна служба України, їх органи на місцях та інші спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері поводження з відходами забезпечують заінтересовані органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, громадян та їх об'єднання інформацією про розташування місць чи об'єктів збирання і видалення відходів, їх вплив на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

РОЗДІЛ VI.
ЗАХОДИ І ВИМОГИ ЩОДО
ЗАПОБІГАННЯ АБО
ЗМЕНШЕННЯ УТВОРЕННЯ
ВІДХОДІВ ТА
ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОГО
ПОВОДЖЕННЯ З НИМИ

Стаття 31. Заходи щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів

З метою запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та стимулювання впровадження маловідходних технологій Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні і місцеві органи виконавчої влади в межах своєї компетенції здійснюють:

а) розроблення та впровадження науково обґрунтованих нормативів утворення відходів на одиному продукції (сировини та енергії), виконання робіт і надання послуг, що регламентують їх кількості та якісний склад, відповідно до передових технологічних досягнень;

б) періодичний перегляд встановлених нормативів утворення відходів, спрямований на зменшення їх обсягів, з урахуванням передового вітчизняного і зарубіжного досвіду та економічних можливостей;

в) встановлення на основі затверджених нормативів (питомих показників обсягів утворення відходів) лімітів на утворення відходів;

г) розроблення системи поводження з імпортованими пакувальними матеріалами і тарою;

д) розроблення загальних вимог щодо поводження з побутовими відходами;

е) розроблення системи інформації, науково-методичного забезпечення виробників відходів відомостями про технологічні та інші можливості зменшення обсягів утворення та утилізації відходів;

є) запровадження відповідно до закону санкцій за перевищення лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів.

Порядок розроблення, затвердження і перегляду лімітів на утворення та розміщення відходів встановлює Кабінет Міністрів України.

Стаття 32. Заходи щодо обмеження та запобігання негативному впливу відходів

З метою обмеження та запобігання негативному впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини забороняється:

а) вести будь-яку виробничу діяльність, пов'язану з утворенням відходів, без одержання від спеціально уповноважених органів виконавчої влади у сфері поводження з відходами лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів;

б) використовувати результати наукових досліджень, впроваджувати в практику винаходи, застосовувати нову техніку, імпортовані устаткування, технології та системи, якщо вони не передбачають запобігання чи мінімізації обсягів утворення відходів на всіх стадіях технологічного процесу, їх утилізацію та безпечне видалення;

в) визначати місця розміщення підприємств, установок, полігонів, комплексів та інших об'єктів поводження з відходами, проєктувати та будувати регіональні і міжрегіональні комплекси оброблення, знешкодження, утилізації та видалення відходів, якщо вони не відповідають екологічним та санітарно-гігієнічним вимогам;

г) приймати рішення про розміщення і розвиток міст та інших населених пунктів без визначення технічних та інших заходів щодо створення умов для утилізації чи видалення побутових відходів;

д) вводити в дію нові і реконструйовані підприємства та інші об'єкти, не забезпечують устаткуванням і технологіями для безпечного поводження з відходами, та в разі відсутності даних, необхідних для оцінки їх впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, згідно з установленним порядком;

е) передавати чи продавати небезпечні відходи громадянам, підприємствам, установам та організаціям, якщо вони не забезпечують утилізації чи видалення цих відходів екологічно безпечним способом;

є) залучати дітей і підлітків до організованого збирання відходів (як вторинної сировини), небезпечних для здоров'я;

ж) порушувати строки переробки відходів, ввезених в Україну за відповідним дозволом як вторинну сировину.

Законодавством України можуть передбачатися й інші спеціальні заходи щодо обмеження та запобігання негативному впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини.

Стаття 33. Вимоги щодо збирання та видалення відходів

Збирання та видалення відходів здійснюються відповідно до вимог екологічної безпеки та способами, що забезпечують максимальне використання відходів чи пе-

редачу їх іншим споживачам (за винятком закорення).

На кожне місце чи об'єкт збирання або видалення відходів складається спеціальний паспорт, в якому зазначаються найменування та код відходів (згідно з державним класифікатором відходів), їх кількості та якісний склад, походження, а також технічні характеристики місць чи об'єктів збирання чи видалення і відомості про методи контролю та безпечної експлуатації цих місць чи об'єктів.

Видалення відходів здійснюється відповідно до вимог екологічної безпеки та забезпечується за погодженням з державною санітарно-епідеміологічною службою України можливості безпечної утилізації чи закорення залишкових продуктів.

Збирання та видалення відходів здійснюються в місцях, визначених органами місцевого самоврядування з врахуванням вимог земельного та природоохоронного законодавства, за наявності спеціальних дозволів, у яких визначені обсяги відходів відповідно до встановлених лімітів та умов їх збирання.

Визначені для збирання та видалення відходів місця чи об'єкти повинні використовуватися лише для заявлених на одержання дозволу відходів.

Забороняється змішування чи закорення відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на територіях природо-заповідного фонду, на землях природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, в межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, у інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини. Захорення відходів у надрах допускається у виняткових випадках за результатами спеціальних досліджень з дотриманням стандартів, норм і правил, передбачених законодавством України.

Стаття 34. Загальні вимоги щодо поводження з небезпечними відходами

Юридичні та фізичні особи, діяльність яких пов'язана з поводженням із небезпечними відходами, зобов'язані забезпечити належний захист навколишнього природного середовища та людей від їх шкідливого впливу.

Всі небезпечні відходи за ступенем шкідливого впливу їх на навколишнє природне середовище та людину поділяються на класи і підлягають обліку.

Клас небезпечних відходів визначається виробником відходів на підставі відповідних нормативно-правових документів, що затверджують спеціально уповноваженими органами виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

Юридичні та фізичні особи — виробники (власники) небезпечних відходів повинні мати дозволу (ліцензії) на поводження з ними, які видаються відповідно до Закону України «Про підприємство» спеціально уповноваженими органами виконавчої влади у сфері поводження з відходами. У разі недотримання вимог поводження з небезпечними відходами дозволу (ліцензії) у встановленому законом порядку зупиняють на певний час або анулюють.

Транспортування небезпечних відходів дозволяється лише за наявності їх паспортів та дозволу (ліцензії) на поводження з ними і тільки спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

Відповідальність за безпечне перевезення небезпечних відходів несе транспортна організація, якщо не доведе, що нестача або шкода сталася не з її вини.

Збирання та закорення небезпечних відходів дозволяється лише у спеціально обладнаних місцях та здійснюється на підставі дозволів, виданих у встановленому порядку. Проведення інших видів діяльності, не пов'язаної з поводженням з небезпечними відходами, на території, відведеній для їх розміщення, забороняється.

Порядок видачі ліцензій на експорт, імпорту та транзит небезпечних відходів визначається Кабінетом Міністрів України.

Спеціальні вимоги щодо поводження з небезпечними відходами визначаються відповідним законом.

Стаття 35. Регулювання збирання та заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини

Регулювання діяльності, пов'язаної із збиранням і заготівлею окремих видів відходів як вторинної сировини, та сталого забезпечення ними переробних підприємств здійснюється шляхом надання дозволів на збирання і заготівлю відповідних видів відходів. Перелік цих видів відходів встановлюється законом.

Порядок надання дозволів на збирання та заготівлю окремих видів відходів як вторинної сировини устанолюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 36. Регулювання трансграничних перевезень відходів

Забороняється ввезення в Україну відходів з метою їх збирання чи видалення.

Порядок ввезення в Україну, крім випадків, зазначених у частині першій цієї статті, вивезення і транзит через територію України окремих видів відходів устанолюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 37. Контроль і нагляд у сфері поводження з відходами

Державний контроль і нагляд у сфері поводження з відходами здійснюють Міністерство охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України, інші спеціально уповноважені органи виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

Первинний виробничий контроль у сфері поводження з відходами здійснюють у межах своєї компетенції виробники відходів.

Громадський контроль у сфері поводження з відходами здійснюють громадські інспектори з охорони навколишнього природного середовища відповідно до законодавства.

Нагляд за дотриманням законів у сфері поводження з відходами здійснює Генеральний прокурор України та підпорядковані йому органи прокуратури в межах повноважень, передбачених законом.

РОЗДІЛ VII.
ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЗАХОДІВ ЩОДО УТИЛІЗАЦІЇ
ВІДХОДІВ І ЗМЕНШЕННЯ
ОБСЯГІВ ЇХ УТВОРЕННЯ

Стаття 38. Організаційно-економічні заходи щодо забезпечення утилізації відходів і зменшення обсягів їх утворення

Організаційно-економічні заходи щодо забезпечення утилізації відходів і зменшення обсягів їх утворення передбачають:

а) лімітування обсягів утворення та розміщення відходів;

б) встановлення нормативів плати та розміру платежів за розміщення відходів із диференціацією платежів залежно від рівня небезпечності відходів та цінності території;

в) надання суб'єктам підприємницької діяльності, які утилізують, зменшують обсяги утворення відходів та впроваджують у виробництво маловідходні технології, відповідно до законодавства податкових, кредитних та інших пільг;

г) надання в установленому законодавством порядку податкових, кредитних та інших пільг суб'єктам підприємницької діяльності, які займаються збиранням і заготівлею таких відходів;

д) визначення пріоритетів щодо фінансування за державним контрактом підприємств, що впроваджують маловідходні технології, обробляють і утилізують відходи;

є) перегляд переліку відходів, щодо яких з урахуванням державних інтересів повинен устанолюватися спеціальний режим стимулювання їх збирання, заготівлі та використання;

є) цілове фінансування науково-дослідних робіт з конкретних проблем утилізації відходів і зменшення їх утворення;

ж) надання можливості залишати частину коштів від платежів за розміщення відходів на фінансування заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення відповідно до обґрунтованих інвестиційних проєктів та програм;

з) створення фондів для цілового фінансування заходів щодо утилізації відходів за рахунок добровільних внесків виробників відходів, їх власників, вітчизняних та іноземних суб'єктів господарської діяльності, окремих громадян, екологічного страхування тощо.

Законодавством України можуть встановлюватися й інші організаційно-економічні заходи щодо забезпечення утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення.

Стаття 39. Плата за розміщення відходів за розміщення відходів із суб'єктів підприємницької діяльності стягується плата.

Розмір плати встановлюється на основі нормативів, що розраховуються на одиницю обсягу утворених відходів, залежно від рівня їх небезпечності та цінності територій на якій вони розміщені. За понаднормативне розміщення відходів плата стягується у підвищеному розмірі.

Одержані кошти зараховуються до відповідних фондів охорони навколишнього природного середовища згідно із законом.

Нормативи плати за розміщення відходів визначає Кабінет Міністрів України.

Стаття 40. Стимулювання заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення

З метою стимулювання заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення суб'єктам господарської діяльності, які впроваджують технології, спрямовані на зменшення обсягів утворення відходів, утилізують відходи в процесі виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг), здійснюють їх збирання і заготівлю, будівництво підприємств і цехів, а також організують виробництво устаткування для утилізації відходів, беруть пайову участь у фінансуванні заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення, можуть надавати відповідно до законодавства України:

а) пільги щодо оподаткування прибутку від реалізації продукції, виготовленої з використанням відходів;

б) пріоритетне державне кредитування; в) спеціальні державні субсидії на зменшення відсотків за банківські кредити, пов'язані з інвестиціями, що спрямовують на утилізацію відходів і виготовлення відповідного устаткування;

г) дотації з державного бюджету України, республіканського бюджету Автономної Республіки Крим і місцевих бюджетів для перевезення відходів (вторинної сировини) чи напівфабрикатів, одержаних з цих відходів;

д) інформація щодо технологічних можливостей утилізації відходів;

е) дотації з фондів охорони навколишнього природного середовища та інших джерел.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування можуть визначити у межах своїх повноважень до-

даткові заходи, пов'язані зі стимулюванням утилізації відходів та зменшенням обсягів їх утворення.

Стаття 41. Фінансування заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення

Фінансування заходів щодо утилізації відходів та зменшення обсягів їх утворення здійснюється за рахунок коштів виробників відходів та їх власників. Для фінансування цих заходів можуть залучатися кошти місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільні внески підприємств, установ, організацій, громадян та їх об'єднань, а також кошти державного бюджету України, передбачені на проведення заходів, що включаються в державну програму соціального та економічного розвитку України.

РОЗДІЛ VIII. ПРАВООРУШЕННЯ У СФЕРІ ПОВЕДЕННЯ З ВІДХОДАМИ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НИХ

Стаття 42. Правопорушення у сфері поведінки з відходами

Особи, винні в порушенні про відходи, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільну чи кримінальну відповідальність за:

а) порушення встановленого порядку з відходами, що призвело або може призвести до забруднення навколишнього природного середовища, прямого чи опосередкованого шкідливого впливу на здоров'я людини та економічних збитків;

б) самовільне складування чи видалення відходів;

в) порушення порядку ввезення в Україну, вивезення і транзиту через її територію відходів (вторинної сировини);

г) невиконання розпоряджень і приписів органів, що здійснюють державний контроль та нагляд за операціями поводження з відходами та за місцями їх видалення;

д) приховування, перекручування або відмову від наданої повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб про громадян та їх об'єднань стосовно безпеки утворення відходів та поводження з ними, в тому числі про їх аварійні скидки та відповідні наслідки;

е) приховування перевищення встановлених лімітів на обсяги утворення та розміщення відходів;

є) змішування чи заборонення відходів, для утилізації яких в Україні існує відпові-

да технологія, без спеціального дозволу спеціально уповноваженого навколишнього природного середовища;

ж) порушення правил ведення первинного обліку та здійснення контролю за операціями поводження з відходами;

з) порушення подання і порядку звітності щодо утворення, використання, знешкодження та видалення відходів;

и) невиконання вимог щодо поводження з відходами (під час їх збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, знешкодження, видалення та заборонення), що призвело до негативних екологічних санітарно-епідеміологічних наслідків або завдало матеріальної чи моральної шкоди;

і) передачу відходів з порушенням встановлених правил на зберігання, оброблення або видалення підприємствами чи організаціями, що не мають відповідного дозволу на проведення цих операцій;

ї) порушення встановлених правил і режиму експлуатації установок і виробництв за оброблення та утилізації відходів, а також полігонів для зберігання чи забороняння промислових, побутових та інших відходів (сміттєзвалищ, шламоховищ, золозвалищ тощо);

й) виробництво продукції з відходами чи з їх використанням без відповідної нормативно-технічної та технологічної документації, пошкоджені в установленому порядку;

к) недотримання умов ввезення відходів на територію України;

л) несвочасне внесення платежів за розміщення відходів.

Законами України може бути встановлено відповідальність і за інші порушення законодавства про відходи.

Стаття 43. Відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про відходи

Підприємства, установи, організації та громадяни України, а також іноземні особи і фізичні особи та особи без громадянства зобов'язані відшкодувати шкоду, заподіяну ними внаслідок порушення законодавства про відходи, в порядку і розмірах встановлених законодавством України.

Стаття 44. Вирішення спорів у сфері поводження з відходами

Спори, що виникають у сфері поводження з відходами, вирішуються судом у встановленому порядку.

Міжнародними договорами України мо-

же бути передбачений інший порядок розгляду спорів щодо трансграничного перевезення відходів.

РОЗДІЛ IX. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ПОВЕДЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Стаття 45. Участь України у міжнародному співробітництві у сфері поводження з відходами

Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері поводження з відходами відповідно до норм міжнародного права.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлені інші правила ніж ті, що передбачені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

РОЗДІЛ X. ПРИКНЕПЦІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення законів України, інших нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом вони застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону. 3. Кабінет Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

покласти на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із Законом України «Про відходи»;

відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міжнародними та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
5 березня 1998 року.
№ 187/98-ВР.

Згідно з Регламентом Верховної Ради України, закони та інші акти, надруковані в «Голосі України», є офіційною публікацією.

Віктор Глушков — назавжди підер

(Початок на 2-й стор.)

— Насамперед хотів би підкреслити великий талант і невтомну працьовитість Віктора Михайловича Глушкова, — сказав І. Сергієнко. — За своє не надто довге творче життя він зробив величезний внесок у кібернетику — неоспорно важливу і перспективну для поступу людства науку.

Ідеться, передусім, про теоретичні праці. З провідної для себе та суміжних з нею галузей науки він написав і опублікував понад 800 наукових та науково-популярних робіт, у тому числі 30 монографій. Зміст їх комплексно акумулюється у тритомному виданні вибраних творів. До речі, з ініціативи і під керівництвом В. Глушкова в 1973 році було видано двотомну «Енциклопедію кібернетики». Це перше такого типу видання в галузі у світі. До підготовки його було залучено сотні спеціалістів України, республік колишнього СРСР, зарубіжних країн.

— Доводилося чути, що системи штучного інтелекту знайшли чи не найповніше відображення в його розробках. Як ви вважаєте?

— Віктор Михайлович по суті першим інтегрував ідеї, парадигми й положення кібернетики з обчислювальною технікою. Його турботами і працями сформульоване поняття кібернетики як наукової дисципліни з комплексною методикою досліджень, як проблеми найефективнішої взаємодії людини з машиною. Це знайшло своє відображення у меті створення штучного інтелекту. Запропоновані ним побудови систем «око-рука», «читальний автомат», «самоорганізуюча структура» поклали початок новим прикладним технологіям.

Теоретичні результати В. Глушкова буквально на наших очах з лабораторних експериментів перетворюються на щоденний хліб науки.

— Своєю часу, як тепер зрозуміло всім, він сформулював мету у вигляді чотирьох практичних завдань: розвитку вітчизняного математичного машинобудування — організації виробництва обчислювальної техніки; перебудови на цій основі вищих ланок господарського управління; створення загально-

державного автоматизованого комплексу збирання й опрацювання інформації; впровадження на державному рівні технологій прийняття рішень, так би мовити, інструментарію, який ґрунтувався б на перевірених досягненнях науки і техніки. А понастало розпочати лише з локальних АСУ?

— Не зовсім так. Передусім слід відзначити великий внесок В. Глушкова в теорію побудови АСУ різних класів. Він уперше опублікував монографію з цієї проблематики. Під його безпосереднім керівництвом було розроблено і впроваджено в практику широківидомі системи, наприклад, АСУ «Львів» та «Гальванік», які працювали не тільки на відомих заводах: львівському «Електроні» та київському «Арсеналі», а й на багатьох підприємствах Радянського Союзу. Підкреслимо, що це були перші в світі системи такого класу.

Під керівництвом В. Глушкова в Інституті кібернетики було розроблено серію видань ЕОМ: «Київ», «Дніпро-1», «Дніпро-2», МІР-1, МІР-2, МІР-3, «Промінь» та інші. Саме на їх промисловому випуску й базувалося українське математичне машинобудування. Ідеї В. Глушкова щодо побудови машин найвищої швидкодії було відітено у проектах ЕОМ ЕС-2701 та ЕС-1766.

Паралельно розвивалися нові математичні методи й системи програмування, а також створювалися різноманітні пристрої і системи, без яких неможливо побудова сучасних АСУ. Слід сказати і про великий внесок В. Глушкова та його учнів у теорію оптимізації, моделювання, оцінки надійності та проектування складних систем.

— На жаль, Вікторію Михайловичу не пощастило повною мірою побачити те, що промислові, а й досі дні зраки останніх розробок, здійснених свого часу за його задумом. Чи не шкода, що ми нині заповнилися і надалі заповнюватимемо комп'ютерним імпортом?

— Звичайно, шкода. Але, повірте, такі правда, що саме надто замінованості, а частково й хибний суспільно-економічний устрій справді гальмував оперативне й широке впровадження новинок. Віро, що за нормального курсу економічних реформ нам під силу, скориставшись можливостями кібернетики, дофінансувати та досягненнями в інших наукових галузях, докорінно перебудувати організацію всіх сфер нашого буття.

Та треба врахувати, що ми вже працюємо в умовах світового розподілу праці, отже, нам не завжди доцільно робити все в «домашніх» умовах, в тому числі — випускати власні комп'ютери. Адже у промисловій технології випуску комп'ютерів Захід значно випереджає нас. А щоб ці техно-

логії підняти в нас до сучасного світового рівня, необхідно витратити величезні кошти (кілька річних бюджетів держави), що, очевидно, в найближчі роки неможливо.

Зате маємо великі успіхи в розробці математичного забезпечення, яке, до речі, становить близько 70% вартості сучасного комп'ютера.

Варто говорити про Віктора Михайловича як організатора науки. Як відомо, саме він висунув свого часу ідею створення на базі Інституту кібернетики Кібернетичного центру. Сьогодні по його ідеї й можна сказати, заповів нам — його учням, реалізовано. Ми готові взяти на себе створення не лише окремих систем, а й координуючу роль у справі інформатизації різних міністерств, відомств, підприємств.

Ідеться і про загальнонаціональні проблеми, наприклад, зосередження зусиль на реалізації заходів відповідно до прийнятих Верховною Радою законодавчих актів стосовно інформатизації, зокрема нещодавно оприлюднених законів «Про концепцію національної програми інформатизації», «Про Національну програму інформатизації» та інших відповідних документів.

Маю підстави сказати, що з участю співробітників Кібернетичного центру, учнів і послідовників В. Глушкова, які працюють, зокрема в апараті Верховної Ради, вдалося переважно на вітчизняному досвіді закласти основу інформатизації нормотворчого процесу, що нерідко слугує зразком для її впровадження в структурах державного управління в центрі та на місцях. Основний результат — підвищення рівня обґрунтованості рішень на різних етапах законотворчої та правотворчої діяльності, значне зростання продуктивності нормотворчої праці.

— Відзначивши видатного українського вченого меланголю «Піонер обчислювальної техніки» видастесь цілком зрозумілим. Опаку чому так пізно?

— За статусом. Всесвітнього комп'ютерного товариства інженерів-електроників (IEEE) медаль «Піонер обчислювальної техніки» присуджується за найвидатніші, революційні результати, що здобули міжнародне визнання, причому не раніше, ніж через 15 років після того, як ці результати було одержано. Своїми фундаментальними працями в галузі алгебри, математичної логіки, теорії автоматів і алгоритмів, теорії математичних машин і її практичного втілення Віктор Михайлович Глушков і за життя здобув визнання міжнародної наукової громадськості і заслужено входить у когорту видатних вчених України, що принесли світову славу нашої державі. Це був великий і яскравий талант.

А сьогоднішня нагорода — то вже як визнання перевіреної часом заслуги.

Дуже шкода, що Віктор Михайлович не дожив до цього дня. Але справа його живе й житиме. І про видатного ученого і організатора науки академіка В. Глушкова людство знатиме й завдяки цій меланголю.

Микола ХОЦЬКИЙ, прес-служба
Верховної Ради України.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Хроніка. Факти. Події

• Страсбург

ПАРЕ обговорить підсумки виборів

Перебіг передвиборчої кампанії та підсумки виборів до Верховної Ради України стануть предметом обговорення Парламентської Асамблеї Ради Європи, весняна сесія якої відбудеться з 20 по 24 квітня у Страсбурзі. З доповіддю виступить пані Пілар Пулгар (на знімку), яка побувала в Києві на чолі делегації спостерігачів ПАРЕ. Найімовірніше, її висновки буде оприлюднено вже першого дня роботи сесії, повідомили в прес-службі Ради Європи. Нагадаємо, на підсумковій прес-конференції в Києві пані Пілар наголосила, що «вибори стали внеском у розвиток демократії в Україні, однак перебіг передвиборчої кампанії був загрозливим серйозними перешкодами свободи вираження поглядів». Це, на її думку, проявилось в закритті деяких газет, що критикували виконавчу владу, а також у необ'єктивному висвітленні передвиборчої боротьби державним телебаченням.

• Кабул

І знову продовжать бій?

Найближчими днями в Афганістані може статися новий спалах бойових дій між формуваннями ісламського руху «Талібан» та силами опозиції. Кровопролиття призведе до серйозних наслідків для всіх держав, що межують з Афганістаном. Такий прогноз зробив спеціальний представник генсека ООН з Афганістану Лахлар Брахмі, що провів переговори з лідерами талібів. Із настанням весняного сезону загони «Талібан» і формування опозиції на чолі з колишнім президентом Бурхануддіном Раббані, що контролюють північ Афганістану, розгорнули активну підготовку до нових бій. Вона почалася попри рішення ворожих сторін продовжити переговори про створення комісії з релігійних діячів, котрі мають авторитет, для пошуку шляхів якнайшвидшого відновлення миру в Афганістані.

• Вашингтон

Позиція Нетаньягу

Своє бачення остаточного врегулювання близькосхідної проблеми виклав в інтерв'ю «Вашингтон пост» прем'єр-міністр Ізраїлю Біньямін Нетаньягу. «Я вважаю, що за підсумками остаточного врегулювання палестинці можуть мати свою власну територію та можливість самоврядування на цій території», — наголосив він. — Вони мали б можливість для забезпечення закону та порядку на місцях, однак у них не повинно бути можливостей виставити велику армію як імпортувати озброєння, які могли б нейтралізувати оборону Ізраїлю». На запитання про те, чи буде створено палестинську державу, Нетаньягу відповів: «Моя опозиція слову «державність» спричинена тим, що воно включає ті необхідні можливості, які можуть заражувати Ізраїлю».

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних агентств.

Компроміс, що може зміцнити Європу

ДНЯМИ відбулася подія, яку без перебільшення можна назвати «спустом для Європи і для всього світу» (так її оцінив президент Франції Жак Ширак). Нарешті завершилися переговори прем'єр-міністра Великобританії Тоні Блера та Ірландії Берті Ахтерна. Компромісна Угода про політичне врегулювання, підписана главами урядів двох держав, має всі шанси покласти край 25-річному кровопролиттю і принести мир народам Північної Ірландії.

Текст угоди буде внесено на референдум. Висловитися щодо нього запропоновано мешканцям обох частин Ірландії. І хоча документ досі не оприлюднено, учасники переговорного процесу вже поділилися з журналістами певною інформацією. Так, відомо, що угодою передбачено повнення Північноірландської асамблеї, розпущеної 1986 року рішенням уряду Великобританії. До неї увійдуть 108 представників політичних партій Ольстера (вибори, очевидно, відбудуться влітку). Виконавчий комітет у

складі 12 міністрів візьме на себе функції уряду Північної Ірландії. Імовірно за все, першим його главою стане лідер найбільшої протестантської Офіційної юніоністської партії Девід Трімбл.

Асамблея матиме законодавчі повноваження. А першим її завданням стане створення Ради «Північ—Південь» для налагодження співробітництва між двома частинами острова.

Такі рішення не було легке. І Дублін, і Лондон довелося зробити поступки з принципових питань. Так, Ір-

ландія зобов'язалася відмовитися від закріплених у її конституції територіальних претензій на Північну Ірландію. А британський уряд змушений внести зміни до конституційного акта з Північної Ірландії, що обмежує повноваження органів місцевого самоврядування в провінції. Мало того, з моменту затвердження тексту угоди у Великобританії буде створено нову «Раду островів». До неї увійдуть представники ірландського уряду, асамблеї у Белфасті, а також депутати самостійних парламентів у Шотландії та Уельсі.

Отже, у Європі нарешті з'явився приклад того, як цивілізовано можна знаходити вихід, на перший погляд, із нерозв'язуваних проблем. Хоча і для Дубліна, і для Лондона, і для Белфаста головна робота ще попереду.

Наталія ФІЛІПЧУК.

— Ахмад Марзук МАСУДІ, спеціально для «Голосу України» (з Індонезії)

Міністр у кабінеті свого батька

ЩО ВІДЧУВАЄ жінка, якій запропоновано посаду міністра в уряді її власного батька? Безумовно, Сіті Гардіяні Ракмана може розповісти про такі відчуття. Її рідний батько, президент Індонезії Сухарто, призначив доньку міністром соціальних справ у своєму новому уряді. Мбак Тутут — так називають її у родині, а через це і у засобах масової інформації.

Останніми тижнями саме Мбак Тутут найбільше згадувала й цитувала індонезійська преса. З 14 березня, коли президент Сухарто висунув старшу доньку на посаду міністра соціальних справ, про неї ще більше заговорили в країні. Безсумнісно, ця посада не така престижна, як віце-президента, міністра фінансів, внутрішніх справ, торгівлі чи оборони (а в минулому Мбак Тутут називали кандидатом у віце-президенти і навіть майбутнім президентом держави). Але призначення доньки 76-річного президента викликало чимало критики й звинувачень, що сімейний протекціонізм та кумівство продовжують практикуватися в індонезійській

бюрократії. Опоненти Сухарто та політичні оглядачі вломя і за кордоном наводили певні «докази сімейного протекціонізму» в формуванні нового кабінету міністрів.

Перший «доказ» — це, звичайно, сама Мбак Тутут. Іншим є віце-президент, 61-річний професор Б. Ю. Хабібі, який вважається давнім союзником сім'ї Сухарто. Він отримав гарну освіту в Німеччині, був міністром досліджень і технологій у попередньому кабінеті. Яка людина, власне, — двигун розвитку індонезійських технічних наук за останні три десятиліття.

Критики наводять й інші приклади. Новий міністр освіти Віранто Арісманандар є своєюм Сухарто. Ще одне дуже неоднозначне призначення — етнічного китайця, «лісодобувального короля» Боба Хасана на посаду міністра торгівлі та промисловості. Хасан — партнер Сухарто з гольфа, а для інших членів «першої родини» — партнер бізнесовий...

Лише президентів Сухарто досвідомішою людиною, чому він вирішив ввести до уряду рідну доньку та близьких друзів. «Призначення багатьох міністрів є шкловитим прерогативного президента. Він вислухав кожного перед тим, як узаконити своє рішення», — заявляла леді урядові. «У минулому, 1988 року, батько пропонував мені посаду міністра, але я зуміла ухилитися», — заявила сама 49-річна Мбак Тутут після її призначення. — Тоді я подумала, що це мало б не зовсім гарний вигляд і люди налякаються на сімейний протекціонізм. Але згодом вирішила, що було б краще, якби я допомагала батькові з деякої відстані».

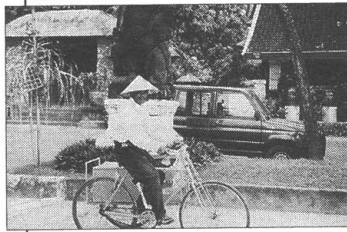
Ця леді, яка завжди носить

вуваль, уже відзначилася вельми активною соціальною та культурною діяльністю. Її акції у цій сфері поширювалися по всій країні. В останні роки Тутут також відігравала важливу роль у політичному житті держави через Голкар — правлячу індонезійську партію. І в бізнесі вона — як і п'ять її братів та сестер — ключовий гравець. Тутут збудувала в Індонезії низку платних автомобілів і має інші різновиди «великого бізнесу». Після смерті її матері Тьен Сухарто (яка пішла з життя кілька років тому) Мбак Тутут де-факто вважається першою леді Індонезії. Недаремно, підбиваючи підсумок 1997 року, поважний журнал «Asiaweek» зарахував її до 50 наймогутніших фігур в Азії.

Тутут заявила: батько наголосив, що нинішня ситуація надто серйозна й небезпечна, а тому кожен має бути готовим до жертв. Отже, донька підкорилася вимозі президента й прийняла міністерську посаду: «В минулому батько лише запитував, а нині наказав, хоча я могла й відмовитися».

— Як ви гадаєте, чому президент вибрав саме вас для цієї посади? — запитували журналісти. — Бо він сподівався, що мені під силу розв'язати спричинені кризою соціальні проблеми. До того ж, батько дуже прив'язаний до мене, у нас тісні стосунки. Він може покликати мене будь-якої хвилини, якщо це необхідно...

У такому разі, чому ж Сухарто дає Тутут лише пост соціального міністра, а вона не налягає на чомусь більшому? «І в цьому міністерстві я можу грати багато ролей», — дипломатично відповіла донька президента журналу «Forum Keadilan».

— Тамаз ЛОМСАДЗЕ, «Голос України» (із Тбілісі)

У розшуку — King-Kong

Розслідування перестрілки на похороні терориста Гочі Есебуа набуває абсолютно скандального характеру. У розшуку оголошено якогось Месхію, на прізвисько King-Kong. Очевидці кажуть, що саме він кинув гранату в натовп, внаслідок чого загинуло 5 осіб.

Грузією поширилися чутки, начебто Месхія покінчив із собою. Однак правоохоронні органи що інформацію не підтверджують. Не підтверджують її не спростовують вони також і да-

ні про те, що Есебуа вбито не в перестрілці. Більше того, за деякими, поки що не перевіреними даними, ще один учасник замаху на президента Грузії, на прізвисько Гвазава, перебував разом з Есебуа в оточеному поліцією будинку і саме він розстріляв важку банди, який плав.

За словами батька загублого терориста, закривавлений оляг і постільна білизна зберігаються у нього вдома. Імовірно, Есебуа все-таки вибило свої ж прибічники.

Бхутто за ґрати?

ГЛАВА уряду Пакистану Наваз Шаріф заявив, що його адміністрація не припинить зусиль для якнайшвидшого притягнення до кримінальної відповідальності за хабарі й використання влади у власних корислих інтересах колишнього прем'єр-міністра Беназір Бхутто та членів її клану, повідомляє ІТАР-ТАКС.

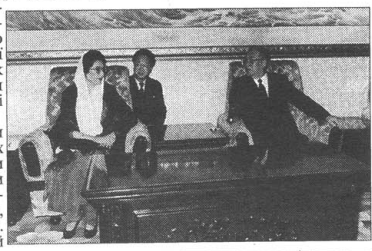
Шаріф сповістив журналістів, що проти чоловіка екс-голови пакистанського уряду Зардари, який перебував у в'язниці з листопада 1996 року, спеціальним управлінням за боротьби з економічними злочинами у Лахорському суді в четвер було висунуто ще кілька звинувачень у корупції. Йому, зокрема, інкримінують щомісячне одержання хабарів у 5 млн. доларів від одного бізнесмена з Об'єднаних Арабських Еміратів. Той, у свою чергу, завдяки протекції Зардари, що обіймав посаду міністра торгівлі в уряді Бхутто, одержував великі підняти на поставках золота до Пакистану. Зардари та-

кож звинувачено у причетності до махінацій кількох членів кабінету Бхутто, котрі уклали за величезні «комісійні» угоди з Польшею про закупівлю великої партії тракторів: вони, як виявилось, мали серйозні технічні дефекти.

Розгляд судом фактів, пов'язаних із цими злочинами Зардари, має бути проведено прискореними темпами, вважає Шаріф. Звинувачувальний

висновок щодо чоловіка Бхутто також доповнятимуть результати розслідування, котре знову поновлено на прохання Пакистану Міністерством внутрішніх справ Великобританії.

Англійські детективи приступляють до допитів свідків у справі про таємні рахунки Зардари в лондонських банках: тут депонувано мільйони фунтів стерлінгів, одержаних ним унаслідок хабарів.

З пошти

Не такий
страшний Мороз,
як про нього пишуть

Доводилося читати в газеті, слухати по радіо і телебаченню: Голова Верховної Ради України Олександр Мороз — чи не основне гальмо розвитку підприємництва в державі. А якщо переможе на виборах Соціалістична партія, у виборчих списках якої він лідирує, — ось тут нам, підприємцям, і хана.

Тому з деяким сумнівом у душі прийшов я до Олександра Олександровича. Прийшов за проблемою, болючою для всіх недержавних вузів України — а їх сьогодні понад 100. У цих вузах немає військових кафедр. І випускники інституту державного та муніципального управління (одного з підрозділів нашої фірми), отримавши дипломи, змушені йти служити в армію рядовими. Звичайно, вони правдами й неправдами від цього ухиляються. Але ж за наявності військових кафедр наші випускники могли б бути корисними армії як військові юристи, економісти, соціологи.

У вирішенні цієї проблеми Олександр Мороз обіцяв допомогти. Говорили ми також про підприємництво. І я зі здивуванням дізнався: Олександр Олександрович — обома руками за бізнес, що працює на Україні. Але категорично проти пограбування країни, розпродажу за безцінь її багатств. Голова Верховної Ради знає проблеми підприємців, намагається їм допомогти.

Наша розмова тривала близько години. Я побачив урівноважену, доброзичливу людину, здорового глузду політика. Хочу, щоб мою думку про Олександра Мороза знали й інші підприємці.

Віктор ОГАРЕНКО,

президент багатопрофільної фірми.
Запоріжжя.Життя —
гірше собачого

На Нікопольському підроздільному заводі вночі використовують службових собак для охорони цехів.

Витрати на кожного чотириножного друга становлять близько 80 гривень на місяць.

Сьогодні кожен пенсіонер із своїми 49 гривнями пенсії щиро заздрить собачому життю: ціни на продукти харчування кусяються, комунальні послуги не по кишені.

Дніпропетровська область.

Л. СЯГЛО.

Коментар редакції

Як повідомляла наші власний кореспондент Микола Нечипоренко, на Південнодніпровському заводі лісно утримують велику кількість собак. Донедавна з підприємства безбоязно тягнули майно, тому й заміняли сторожів чотириногими охоронцями. За периметром — між подвійною огорожею — теж «патрулюють» собаки. Гарантія збереження майна, як стверджують заводчани, стопроцентна.

Витрати? Чималенькі. Але хіба хочеться Мусити!

Кредит для соціальної стабільності

Усіх примирить конкуренція.
На ринку
праці

ДЕВ'ЯТЬ років тому групі конструкторів і технологів стало зацікавлено в рамках державного НДІ — вони вирішили піти «на вільні хліби». Організували технічну фірму-кооператив. Заробивши трохи грошей та уклавши в довіру до інвестора — однієї з кіпрських фірм, згодом створили українсько-кіпрське СП «Агрофермтехнік». І ось уже п'ять років розробляють, виготовляють та монтуєть на місцях найрізноманітніші обладнання й технологічні лінії для переробки овочів, фруктів, молока та інших продуктів харчування.

Своїми поглядами на проблеми соціального партнерства, досягненнями стабільності у суспільстві ділиться генеральний директор СП «Агрофермтехнік», кандидат технічних наук Юрій РЕЙФ.

— Запам'ятався нещодавній випадок. Розмовляю з керівником сільгосппідприємства, пропоную придбати нашу технологічну лінію. Йому вона вкрай потрібна, а мнється, ніяк не наважиться, хоча гроші на те має. А потім каже: «Знаєте, я ліпше куплю імпортову, угорську — так якось легше». Як спеціаліст я порівнюю, звичайно, наше устаткування з імпортом, наше нічим не поступає, навіть деякі переваги має. Але ж, бачте, на імпорту «мода».

Заходжу з другого боку. Ось придбаєте ви зарубіжну лінію, випускатимете згущене молоко чи йогурт. Хто купуватиме цю продукцію? Треба, щоб люди мали гроші, передусім у місті. А їх можна заробити лише у мене, у таких-от фірмах. Ви не купите в мене обладнання, інший не купить щось у другого, третього підприємця — позакриваємо ми свої фірми, людей збільшуємо. До речі, он скільки тепер у газетках оголошення: ліквідується, ліквідується... Отже, рано чи пізно прогорить і ви... «Е-е, — махає рукою керівник КСП.

— Якось воно буде. Попит поки що є...»

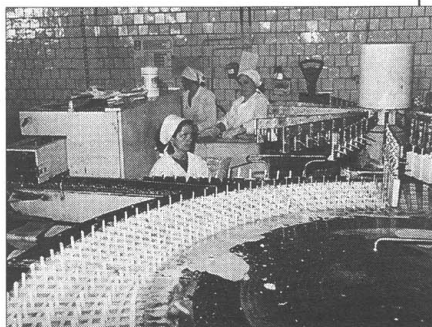
Отак недалекождливо розмірковує, на жаль, багато хто й серед нашого брата — підприємця, бізнесмена. А всі ми в одному, так би мовити, човні. І маємо на перший план ставити вітчизняний інтерес.

— Ось і агітуйте. Юрію Дмитровичу, одні одного за це. Майте для того якісь спільні, об'єднані, просто спільні кусті. У чім річ?

— Однієї агітації замало. Потрібна розумна державна політика. Передусім у ставленні до імпорту. Нині вона явно не на користь вітчизняним і виробникам, і споживачів. Добре хоч, що останній починає, нарешті, прозирати й розбиратися в продуктах харчування: наші, вітчизняні, якісніші, смачніші, поживніші. А ось з виробами промислового призначення справи складніші — скільки вже і державних, і приватних підприємств отим імпортом покладає «на лопатки».

— Значить, неконкурентоспроможні наші виробни, поліпшувати їх треба.

— По-перше, аж ніяк не завжди. По-друге, це лиш один бік справи. А другий, — держава має формувати конкурентне середовище. Так роблять скрізь, тільки не у нас — на користь вітчизняного виробника. Розмов про це багато, а конкретних кроків, по суті, жодних. Метал у нас же дорожчий, ніж на Заході. Електроенергія — десь за такою самою ціною. Дешевша робоча сила? Так. Але ж у них краща техніка й технологія, все відлагоджено, мов годинниковий механізм. І це дає неабиякі переваги. А вітчизняна митна політика такого чинника не враховує. Треба розібратися, що саме ми можемо випустити на рівні європейських, світових зразків — і відповідно регулювати імпорту.

— Отже, у митній політиці вся заковика?

— Не тільки. Щоб успішно розвивалося вітчизняне підприємство, потрібне ще дещо. Назу, як на мене, основне. Кредитна політика. Нам потрібні довгострокові кредити. Я вже не кажу про 10–15 років, хоча б на два-три роки давали кредити на прийнятних умовах. Бо короткотермінові, та ще й під грабіжницький процент, як тепер, справі не зарадять. Скоріше навпаки. А ще треба бодай трохи полегшити податковий прес. Знову нагадаю: оті оголошення «ліквідується...», «припиняє діяльність...» великою мірою саме через нього. Невже державним дітям не зрозуміло, що десять фірм, які залишають, сто ліквідаційних ніяк не замінять? Ні у надходженні коштів до бюджету, ні у зайнятості робочої сили. Роль держави у соціальному партнерстві, у досягненні стабільності вкрай важлива. А їй на це, виходить, ніби начхати. Якесь урізане у нас партнерство.

— Ви так кажете, ніби поміж роботодавцями й найманими працівниками існують злагода, жодних проблем.

— А ви хочете сказати, що підприємств — то своєрідний павук, який тільки й помилляе вичавити всі соки з найманого працівника? Що ж, на даному етапі, коли у нас нагало зужений ринок праці, коли багато підприємств простоює, коли люди тиняються без роботи і, відповідно, без зарплати, справді неважко знайти таких, хто ладен провадити свою роботу силу за копійки. Аби лиш їй видавали своєчасно. Та це вийде насамперед пояснюється отими недолугими з боку держави, про які я вів мову. Буде усунуто перепони на шляху розвитку приватного підприємництва, одразу зросте попит на робочу силу. У підприємстві «кровопивця» люди, повірте, не затримуються. Вони підуть до того, у кого вищий зарплату платять, де умови праці кращі... І отий неадекватний підприємстві замислюється, як знайти «золоту середину» у задоволенні власних інтересів та інтересів найманих працівників. Інакше — збанкрутує.

— Одне слово, через розвинутий ринок праці, вважаєте ви, буде розв'язано всі проблеми взаємостосунків між підприємцями й тим, хто на них працює?

— Усі — не всі, а основні буди розв'язано. І це не моє твердження, так засвідчує практика цивілізованих країн. Тих, де насправді існує соціальне партнерство, або, як його ще називають, трипартизм. Без цивілізації такої невидімої його ланки — наголюючої ще раз! — як держава. Ринкове середовище без її розумної політики не сформується.

Бесіду вів
Георгій ВОРОТНЮК.

До 90-річчя Олексі Влизька

Він брав «світ терновий в обійми сонячні»

ПОЕТИ Олексі Влизько (1908 — 1934) було всього 26 років.

14 грудня 1934 року, в день виписання незаконного вироку, Олексі Влизько — гудючий поет — був розстріляний. Разом з ним знищено ще 27 українських інтелектуалів, серед яких письменники Іван Крушельницький, Григорій Косинка, Дмитро Фальківський та Костянтин Буревій.

У 1958 році Поет був помертю реабілітований.

Вогню, вогню! —

Надлюдської любові!

Хай кров кипить

у грудях молодих!

Беру тебе,

о світе мій терновий,

В обійми сонячні...

Щоб враз любити землю,

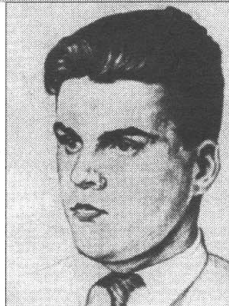
звіра, люд

І жити сонцем,
тільки сонцем жити
Та власним потом
здобувати щастя
Своїм синам,
онукам і нащадкам
Далекі дні!

«Дев'ята симфонія»

Олексі Влизько навчався у Київському інституті народної освіти. Друкуватися почав з 17 років. Вивдав збірки «За всіх скажу» (1927 р.), «Живи, працюю», «Книга балад», «Рейс» (усі — 1930 р.), «Мое удаль» (1931 р.), «П'ятий корабель» (1933 р.), «Мій друг Дон-Жуан» (1934 р.).

1927 року в пресі з'явилася повідомлення про смерть Олексі Влизька, що нібито потонув у вилах Дніпра... Літературні критики тоді писали про передчасний відхід у небуття «українського Пушкіна», вкотре даючи ма-

теріал Миколі Хвильовому для звинувачення їх в так званому «назадницьтві», тобто бездумному наслідуванні всього російського.

1930 року поетична збірка Олексі Влизька «Рейс» була

видавана нечуваним тоді тиражем — у 33 тисячі примірників.

Словом, українська поезія в особі молодого поета мала письменника європейського рівня.

Що ж знайшли в його творчості чекістські «літературознавці»?

Найперше — самотність, неприйняття більшовицького фанатизму, догматизму та міщанства. Поет протиставив усьому цьому героїзм «звільняцької крові», юнацьке захоплення радощами життя й віру, що «тає новітній вікінь у блискавках шалених мислей». Майбутню Україну Поет бачив у цивілізованому розвитку («Україна моя шаровариста, Не вернись ніколи тобі») й закликав до праці на її благо («Ще треба нам нових Шев-

ченків, Ще треба нам нових Франків»).

Гей, ти, серце, —

сонячне гаряче!

Гей, ти, серце,

сонцем золоте!

Від коліски

невагома вдача

Оселилась з нами і росте!

Понесем же, серце,

голі й босі

На одчай голівоньку свою!..

(... Скорю, скорю

прийде злато осінь

І повисне тишею в алоу...)

Трагічні передумки не зрадили Поета — стрімкий злет його таланту був перерваний пострілом у підвалі Жовтєвого палацу культури — в 30-ті роки НКВС (Народний комісаріат внутрішніх справ) містився у колишньому Інституті шляхетних дітей — на вулиці Інститутській.

Віталій АБЛЮЦОВ.

Медицина

Наркоманія
виліковна

Збільшення кількості хворих наркоманією в Україні відбувається настільки стрімко, що це явище цілком можна порівняти з поширенням епідемії. Поміркуйте самі. На перше січня 1993 року в лікувальних закладах було зареєстровано 27 тисяч хворих у другій-третьій стадії наркоманії, а на перше січня 1998-го — 70 тисяч чоловіків.

Координатор і керівник медико-біологічних досліджень Національної програми, член Національного комітету з профілактики наркоманії та захворювання на СНІД, експерт Європейської метадонової асоціації, керівник Міжвідомчого центру клінічної та експериментальної наркології МОЗ та НАН України при Українському НДІ соціальної та сузової психіатрії, дійсний член Нью-Йоркської академії наук, доктор медичних наук Валентин СИНІЦЬКИЙ утворює:

— Відповідно до результатів останніх соціологічних досліджень, реальна кількість хворих наближається до 700. Багато хто лікується приватним способом, і далеко не всі хворі звертаються до лікувальних закладів. Загалом ж кількість людей, які вживали наркотики один або декілька разів, вимірюється кількома мільйонами. І це в основному молодь. Багато, на жаль, жінок.

— А які наркотики найчастіше вживають?

— На першому місці ті, які виготовляють кустарними методами з різних сортів маку (до 70% випадків). Це так звана «чорна» ширка. На другому — кустарні препарати з конопелі (гашиш, анаша, маріхуана). На третьому — медичні препарати морфію, кодеїну, барбітурату, а також наркотичні засоби, що виготовляються кустарно з медпрепаратів.

Все більше до нашої країни потрапляє «важких» наркотиків: кокаїну, героїну, амфетаміну, ЛСД. Останнім часом значного поширення набувають триметилфентаніл, МДА «екстазі», «СПІД» та інші. Зокрема, триметилфентаніл — препарат, що синтезований у підпіллі, має у 50 разів сильнішу дію, ніж морфін. Практично достатньо однієї ін'єкції, щоб викликати в людини наркотичну залежність.

Драматичні ситуації полягає в тому, що хворі наркоманією випадають із активного життя суспільства. Переважна більшість людей «зілля» вводять наркотик внутрішньо декілька разів на день і, як правило, одним для всіх шприцом. Тому серед ВІЛ-інфікованих майже 90 процентів — ін'єкційні наркомани.

За останні чотири роки у дев'ять разів зростає кількість засуджених, які скоїли злочини у стадії наркотичного сп'яніння або ж «ломки».

— Валентине Миколайовичу, чи можна вилікувати наркомана?

— Світовий досвід, на жаль, дає нам не запинання невтішної відповіді — майже у 100 процентів хворих після курсу терапії спостерігається рецидив хвороби. Та у нашому центрі розробляється новий, досить ефективний чотириетапний метод терапії наркоманії. У 65 процентів хворих, які пройшли курс лікування, уже близько року рецидивів хвороби не спостерігалось.

Бесідувала
Надія ГРИЦЬКОВА.

Проблема

СХОЖЕ, наш Кримінальний кодекс гуманніший у ставленні до дітей за Кодекс законів про працю. Відповідно до українського законодавства, лише в 14 років у нас стають цілком дорослими, щоб відповідати за свої вчинки перед судом. Але і в цьому віці діти ще надто «малі», щоб улаштуватися на роботу без дозволу батьків.

Отож розпочинати трудову діяльність можна з 14-річного віку, якщо вона не заважає навчанню і тато з мамою не заперечують. Самостійно вирішувати проблеми працевлаштування громадяни України мають право після досягнення 16-ти. А ті, кому терпіти несила, шукають застосування на ринку нелегальної робочої сили.

Можливостей тут — хоч греблю гати. Можна мити машини, ковтати виклопні газу і ризикувати цимоті потрапити під колеса. Можна «відкрити» і прибутковий бізнес — приміром, грабувати запізнілих пере-

хожих або нишпорити по чужих кишнях у ватопі. У жодному разі табель успішності у вас ніхто не списає.

У всіх міжнародних конвенціях дитячу працю заборонено як явище, котрому не місце у цивілізованому суспільстві. А як щодо «нецивілізованого»?

За даними Міносвіти, в Україні близько 12 тисяч дітей віком від 7 до 14—15 років ніде не навчаються і, хоча офіційних даних про це немає, чимало з них залишають школу, щоб здобути собі хліб. Нині не кожна родина може утримувати дитину до 16 років, допоки вона закінчить 11-й клас. Навчання тепер коштує грошей (хоча й невеликих), а коли немає за що купити продукти й який-такий одяг, важко розмірковувати про ерозумне, добре, вічне.

Про неблагополучні сім'ї — окрема розмова. Якщо батьки самі посиляють дітей збирати гроші на пляш-ку, то, як правило, їх зовсім не цікавлять шкільні справи нащадків. Для таких підлітків самостійний заробіток — мало не єдина можливість вижити і не потрапити на соціальне дно. Дер-

жава не має права позбавляти їх цього шансу, нічого не даючи назавсім.

У світі, за недовими даними, працюють близько 250 мільйонів неповнолітніх віком від 5 до 14 років. Це — найменш захищена група працюючих, а їхня праця найдешевша. У «третьох» країнах діти зайняті на шкідливих виробництвах у гірничодобувній і хімічній промисловості, і це викликає справедливе обурення громадськості. Та коли у вільний від навчання час дитина підробляє у «Макдональдсі» чи на пошті, це викличе лише розчуження.

На жаль, у нас дитяча зайнятість набула вочевидь злочинного відтінку. На ринку кримінальної робочої сили немає вікових обмежень: «малолітні» залюбки беруть «у справу» дорослі злочинці, адже дитина викликає менше підозри, до того ж їй заздалегідь гарантована лояльність суду. Неповноліття вважають обставиною, що пом'якшує провини, а дітей до 14 років (хоч би що вони вчинили) не можна притягти до кримінальної відповідальності. До речі, у столиці майже кожна друга крадіжка — справа рук підлітків, а спокуються вони здебільшого на гроші та продукти харчування.

Наші діти рано дорослішають і вчаться по-своєму розуміти стару істину «хто не працює — той не їсть». Голод — поганий педагог, і якщо ми не можемо забезпечити нашим «квітам життя» більш-менш сите дитинство, всі спроби просторікування про загальну середню освіту залишаються порожнім звуком. Відповідно до нової редакції Конституції, кожний громадянин України має відсидіти на шкільній лаві 11 років, незалежно від того, дозволяє йому це матеріальний стан чи ні. Нині Міністерство освіти намагається повернути за парти навіть тих, хто свого часу благополучно закінчив восьмьрічку... Непогана ідея, та тільки утопічна.

Ганна РОМАНЦОВА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

«Ви краще знаєте
англійську, аніж я...» —

Визнання

підбальорив своїх юних співрозмовників Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні пан Стивен Пайфер, який днями завітав до першої міської гімназії в Черкасах — однієї з асоційованих шкіл ЮНЕСКО. А коли старшокласники влаштували для гостей невеличкий концерт, з'ясувалося, що вони володіють не лише англійською, а й французькою та іспанськими мовами. Пан посол високо оцінив рівень українських школярів та їх педагогів, котрі беруть активну участь в освітній програмі обміну між містами-побратимами Санта-Розою (штат Каліфорнія) та Черкасами.

Побратимські зв'язки з містами США підтримують сім міст Черкащини. Два роки тому підписано угоду про партнерство між штатом Айова та Черкаською областю. Про це та про інші аспекти співробітництва двох країн відбулася заці-

калена розмова між паном Стивеном Пайфером, головою Черкаської обласної державної адміністрації Василем Цибенком та міським головою Черкас Володимиром Олійником.

Високий гість побував також у центрі навчання обласної міської школи, де зустрівся з американськими волонтерами Корпусу Миру. Нині вони проходять курс вивчення української мови.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На знімку: Надзвичайний і Повноважний Посол США Стивен Пайфер з черкаськими гімназистами.

Фото Віталія КОРЖОВСЬКОГО.

Обіцанки
отримати легко.
А от жити...

ЖИТЛОВИЙ 72-квартирний будинок № 261-6 по проспекту Незалежності у Могилеві-Подільському споруджували, як кажуть будівельники, «у складних». Разом з іншими організаціями угоду з міським головою про участь у будівництві уклали Центральне правління Українського товариства сліпих (УТОС). Звісно, кожен з учасників цієї своєрідної угоди по закінченні будівництва має отримати свою частку — відповідно до внесених коштів. УТОС, зокрема, розраховує на 1170 квадратних метрів житлової площі. І планували надати інвалідам по зору, які працюють у місцевому навчально-виробничому підприємстві.

Конфлікт

Та коли дійшло до діла, «до сліпих залізли в торбу», як висловився заступник директора згаданого підприємства Олександр Мецанінов.

За словами О. Мецанінова, міськвиконком неодав їхньому колективу 296 квадратних метрів житлової площі — замість 1170, оплачених з бюджету Центрального правління УТОС, їм дісталось тільки 874.

Протягом двох років адміністрація цього підприємства, де переважна більшість працівників — інваліди по зору, прагне відновити справедливість. Надією на отримання житла тут живуть 22 сім'ї. А по правду на їх боці підтвердили різні комісії, і зокрема комісія обласної державної адміністрації. У довідці, підписаній Юрієм Івановим, на той час — начальником управління економіки, сказано (цитую): «... Управління економіки підтверджує висновки комісії щодо розміру загальної площі житла, яку належить виділити Могилів-Подільському УВП УТОС по дольовій участі у будівництві 72-квартирного будинку — 1170 квадратних метрів».

— У нас нема жодних підстав сумніватися у висновках комісії, — зазначив у розмові з кореспондентом «ГУ» заступник голови обласної державної адміністрації Тимофій Мотренко. — Скільки разів ми не поверталися б до розгляду даного питання, продовжуємо, як кажуть, стояти на своєму. Про це я письмово повідомив керівництво виконкомом і підприємством УВП УТОС.

У листі, про який вів мову Т. Мотренко, читає: «... питання розподілу житла у 72-квартирному будинку по проспекту Незалежності у Мо-

гилеві-Подільському неодноразово розглядалось в обласній державній адміністрації. Нам рекомендовано надати підприємству житлову площу у розмірі 296 квадратних метрів враховуючи як борг виконком перед підприємством».

Але на своєму наполягає і міськвиконком. Його голова Петро Бровко не погоджується з висновками комісії. Про це пан Бровко офіційно повідомив обласну державну адміністрацію: «... тільки міськвиконком, як орган державної виконавчої влади, має право розподіляти житло підприємствами-дольщиками. Цю ж функцію неправомірно взяла на себе обласна комісія при проведенні розрахунків».

За одного боку. А з другого, міськвиконком, зважаючи на нагальну необхідність забезпечення житлом інвалідів по зору, — за певняє в тому ж листі п. Бровко, — гарантує виділення УВП УТОС 6 квартир після завершення будівництва іншого 96-квартирного будинку.

Крапку в цій історії може поставити сул. — Поки що нам не хотілося б удаватися до крайнощів, — сказав у розмові телефоном заступник голови УТОС Вадим Болдирев. — Сподіваємося усе-таки знайти спільну мову з Могилів-Подільським міськвиконкомом. Адже хто, як не влада, мала б передовсім піклуватися про таких людей?

Вінницька область.

Віктор СКРИПНИК.

І звук Вітчизни

СОЛОДКИЙ ТА ПРИЄМНИЙ

Він прокидається о шостій ранку, про що сповіщає потужним басом, який чути навіть найзатятіші спляхи. Він старий, надійний і свого принципу не спліноватися ніколи — дотримується неухильно. Під час війни якась добра душа переховувала його два роки — для того, щоб одразу після визволення він міг озватися на повен голос. Його робочий день закінчується рівно о двадцять третій — без вихідних і свят. Незважаючи на солідний вік, його авторитет досить високий, щоб не боятися конкуренції з боку молодших колег.

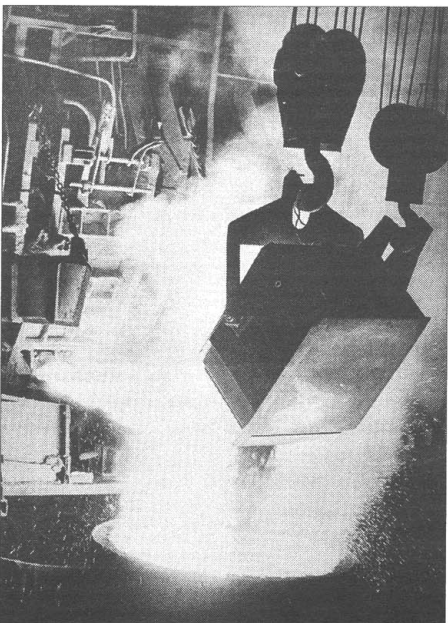
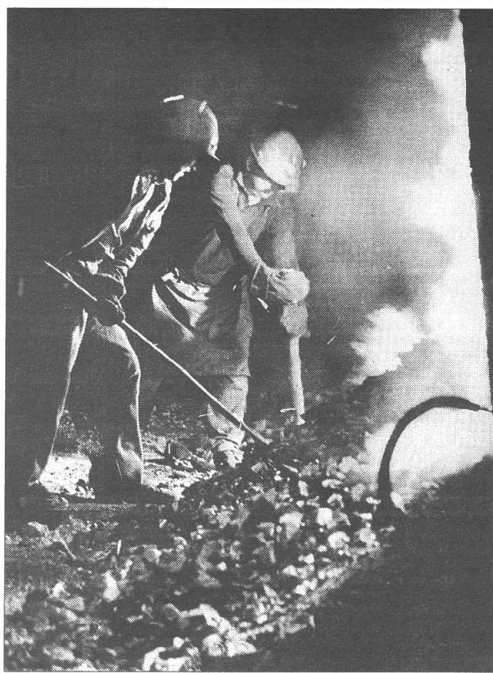
Справді, хіба може зрівнятися найсучасніший електронний годинник з добрим, вірним і таким рідним заводським гудком? За більш як сто років існування він став символом не тільки Донецького металургійного заводу, а й усього промислового Донецька. Легенда стверджує, начебто «голосисту» реліквію було піднято із затонулого корабля і згодом продано комусь із членів сім'ї Джона Юза, засновника заводу. Так це чи ні, перевірити важко. Але те, що Донецьк став одним із небагатьох міст, де гудок було вирішено зберегти — безперечний історичний факт. У кожного із заводських «ревунів» свій голос. Повертаючись із відряджень, металурги стверджують: донецький гудок не сплутаєш з жодним.

Спливало сто тридцять років, будильник перестав бути дивом техніки, та й нагальна потреба визначати час за звуком сирени начебто відпала. Проте відправляти улюбленця на пенсію не збираються. Традиція. Та й додає старенький заводський гудок гарячим трудовим будням трохи неповторної романтики — тієї романтики, яка й дим Вітчизни робить солодким і приємним.

Ліна КУЩ

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Донецьк.

Абзац з листа

● Львів

Із майже п'яти тисяч шахтарських структур, що називалися довірчими товариствами, покларано лише п'ять. А хіба до цього не причетні високі службові особи, які підписували декрет «Про довірчі товариства»? Це ж вони дозволили шахарям безкарно вкрати у людей чесно зароблені гроші!

Д. ЖЕРЕБЦОВ,
Г. ГОСТЮК, І. ШВЕЦЬ.

● Ізмаїл

Салово-городні ділянки завжди були вагомою підтримкою населенню. Але злодії вже й туди добралися: знімають з будиночків вікна, двері, покривлю, забирають навіть огорожі. Хто ж захистить дачника? Потрібно створити спеціальний підрозділ міліції для охорони дачних ділянок.

Михайло ЛАВРЕКА,
Інвалід війни.

● Харків

Ділки за безцінь купили компенсаційні сертифікати і практично безкоштовно придбали підприємства, які десятичислами створювалися робочими колективами. Не по-господарськи виходить: держава своєї гроші не рахує, а перед міжнародними банками стоїть з простигнутою рукою.

Петро ЛОССВ,
ветеран війни.

● Мелітополь

Мені сімдесят років, учасник війни, ветеран праці зі стажем 50 років. Працюю, бо інакше не вижити. Хіба це не абсурд: у мене повний мінімальний робочий стаж, а я одержую всього 50 гривень пенсії?!

Анатолій НАЗАРОВ.

● Суми

Якби місцеві органи влади взяли на себе реалізацію надлишків сільськогосподарської продукції у населення, то це дало б додаткові кошти в бюджет кожного району. А тим часом не дімають ділки, які в обмін на картоплю, муклу, цукор пропонують миючі засоби, оселедці тощо.

Микола БУТ.

«Ви онук куркуля. Але за це вам нічого не буде»

«Мого діда, Онурія Василюча Талаба, як главу куркульського господарства, в 1931 році вислали з Гайсинського району Вінницької області в Пермську область. Там він і помер. Я з батьком із трудопоселення втекли і до часу мовчали. Тепер, завдяки демократичним переминам, можна не тільки розповідати про діда-«куркуля», а й вимагати компенсації за конфісковане майно. Що я і роблю з 1993 року».

На той час Костянтин Талабух, ветеранові війни, онукові репресованого, державна мала відшкодувати п'ять тисяч радянських карбованців. Та поки він збирав необхідні документи і доводив місцевій владі своє куркульське походження, інфляція не дірмала. Сьогодні вартість майна діда нашого дописувача — 16 гривень 50 копійок.

Ф. Назаревич із Луцька кілька років надсилав листи в усі відділи структури, в яких рішення комісії з питань поновлення прав реабілітованих громадян виплатити йому 65 мінімальних зарплат називає знущанням. «Ці гроші не компенсують те зло, яке мені завдала держава, виселивши сім'ю у 1948 році на спецпоселення», — пише автор листа до редакції.

Хто ж вони, куркулі 30–40-х років?

Василь Брагін із Львівщини розповідає:

— У моїх батьків 1932 року забрали цегляний будинок, реманент, двох коней, двох коней, двох волів,

овець, свиней, гусей, сад, зерно... Залишила ім влада Новоозовського району (Донецька область) постілі, канзани і нас, п'яток дітей. Тепер я з сестрою три роки ходжу з кабінету в кабінет, вимагаючи повернення будинку, що зберігся, і відшкодування збитків, завданих під час репресій. У нашій хаті тривалий час ніхто не жив, але як тільки адміністрація дізналася про наші претензії на будинок — заселила його. А комісія оцінила усе майно в 112 гривень 50 копійок.

Стільки ж за будинок, магазин, кліну, реманент і дюжину свійських тварин держава виплатила трьом донькам репресованого Івана Пилипенка з Волноваського району. І з цих грошей вони мають виплатити певну суму інвентарю...

Немає, певне, міста, райцентру, села, де б не жили жертви репресій, діти й онуки «куркулів». Держава зобов'язана відшкодувати збитки розкуркуленим. Та краще б не дражнила людей. Бо ті 65 мінімальних зарплат за добро, нажите десятиліттями,

тями, вартістю в десятки, якщо не сотні, тисяч гривень — це просто наруга над людьми. Над усіма, хто пізнав холод і голод у спецпоселеннях, знущання на Батьківщині, де їх доводило називати ворогами народу.

«Треба негайно вносити зміни у відповідну постанову Кабміну, або чесно визнати неспроможність держави віддати потім ті гроші, що належить їм по праву», — вважає онук репресованого Олег Кротов із Тернопільщини.

Держава, як не прикро, нездатна віддати борги не лише нащадкам репресованих хазяїв. І горе тим депутатам, котрі, спекулюючи на безгрішності народу і безларності теперішніх можновладців, вилізли по головах претендентів нагору.

Та ще більше нещастя чекає нас, виборців, якщо ми проголосували за демагогів і авантюристів, які, б'ючи себе в груди, обіцяли уже завтра віддати борги пенсіонерам, чорнобильцям, вкслдникам і жертвам репресій...

Іван ІЛІЯШ.

Мал. Олександра ГУЦАЛА.

Мобілізували, використали і... забули

АВТОР цього допису не належить до «ліквідаторів» і вимагає лише поважного ставлення і соціальної справедливості до тих громадян України, яких законодавці за довірою, відомою лише їм, штучно вилучили із списків учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції. Я маю на увазі дозиметристів, які в ті небезпечні для життя часи забезпечували цілодобовий контроль радіаційного стану доквіла на так званих контрольно-пропускних пунктах (КПП).

Після трагедії на ЧАЕС, подолання шоківий стан, урядовці поспіхом почали діяти. В результаті було створено систему (перше в історії атомної доби) локалізації та ліквідації наслідків аварії. За законами воєнного часу формувалися загони різного призначення, використовувалися технічні засоби. Одним із ланцюгів створеної системи стали контрольно-пропускні пункти, які щільним кіль-

цем оточили небезпечний район. Завданням працівників КПП був суворий дозиметричний контроль за потоками транспортних засобів, що цілодобово лінули з Чорнобильської АЕС. Ситуації ніхто не знав, приладів для вимірювання рівня радіаційного опромінення в достатній кількості та готовності не було, засоби індивідуальної захисту теж. А людей посиляли за наказами військкоматів, організа-

цій та підприємств. Яким повітрям дихали люди на КПП в те спекотне літо, якого радіаційного опромінення вони зазнавали, особливо в перший рік після аварії, ніхто не знав і не знає досі.

Держава має виправити помилку, внести відповідні зміни до законодавства і визнати дозиметристів учасниками ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Навіщо так жорстоко бити того, хто вірою і правдою виконував свій обов'язок? Тут притягидно пригадати жорстоку практику визнання учасників Великої Вітчизняної війни у післявоєнні роки. Тоді теж ламали дров стільки, що мільйони патріотів лишилися поза увагою держави і суспільства. Але ж воно, врешті-решт, справедливо поставилося до співвітчизників...

Анатолій САМОЙЛЕНКО,
поет.

Київ.

Доки чутимемо відлуння війни?

ВІНКЕРМАНСЬКИХ шольних під Севастополем працювала вибухівка, чотириста вагонів цієї перебудованої у тих краях багато десятиліть. Поплативши життям двадцятирічний хлопець, п'ятьох його товаришів травлювано.

Відкритий лист

Про ту страшну біду, як і про схожі трагедії, засоби масової інформації повідомляли. Але щось не спостерігається адекватного реагування урядовців.

Ми, члени й координатори української асоціації «Відлуння війни», діяльність котрої спрямована на обстоювання честі й гідності неповнолітніх жертв минулої війни, від імені останніх закликаємо до дій. Адже йдеться про нівечення долі — через небезпечність безвідповідальності, а це за відсутності юридичного поняття «жертви війни» та за послаблення моралі й обмеженого добродіяння.

Отже, вважаємо, час зробити нагальні висновки та вжити ефективних заходів. Тим більше, що перелік нещастя, схожих із загадками вище, є для мирного періоду вражаючим. Ось весняна торішня трагедія в Білозерському на Донецчині. Знайшли на горілі снаряд батько попросив сина викинути, а той «подавував» його компанії підлітків. Маніпуляції з ним призвели до вибуху, котрий зачепив одинадцятьох. Двоє — загинуло. Позаминуло року в Луганську діти знайшли міну. Їх втрутали в ітерю солдат, заплативши, однак, хто своїм здоров'ям, а хто й життям. На Закарпатті підлітки натрапили на танковий снаряд і влаштували феєрверк. На місці загинуло четверо. А другого дня став інвалідом учень Великоберезнянського ПТУ, через вибух у лісі невідомого предме-

та... Проте всі випадки не описати.

Цьому жахливому явищу ніякого об'єктивного виправдання немає. За півстоліття з гаким лише рота фахівців спромоглася б очистити територію України до останнього квадратного метра. З чієї ж вини діти залишаються досі неприборканими?

Звертаємося до Прем'єр-міністра України В. Пустогойтенка із запитанням: чи є в уряді спонска до негайного започаткування кампанії з очищення території держави від вибухівки і кинуті зброї?

Звертаємося до Верховної Ради України: перевірте та сповістіть, будь ласка, громадськість, чи достатня у нас законодавча база, яка гарантувала б безпеку населення від військового знаряддя.

Звертаємося до Президента України Л. Кучми із проханням вийти з ініціативою прийняття закону про жертви війни.

Просимо суспільних і партійних провідників започаткувати громадський контроль за діями держави стосовно загрози дитинству від наслідків другої світової війни та від халатності окремих нинішніх командирів військових частин.

Володимир ШТЕФАН,
президент української асоціації «Відлуння війни»;
Ростислав МАМЧИЦЬ,
член координаційної ради асоціації.

Усміхніться!

Небажана правда

Зайшла циганка до хати та й каже молодій жінці:
— Давай я тобі поворожу, всю правду розкажу...
— Не треба.
— Чому?
— Бо чоловік як почує ту правду, то вижене з дому.

І до школи не ходить...

— Зосю, — каже сусідка, — твоя коза обгризла мою яблунку.
— А твій синок обірвав у мене грушу.
— Та що ти хочеш, йому сім років, він ще нічого не розуміє, до школи тільки пішов...
— Моїх коз лише один рік, а до школи взагалі не ходить...
Надіслав Іван МАРТИШКО.
Мостиська Львівської області.

ЛЕГКО, ЗРУЧНО, ДЕШЕВО

Енергозбереження

Такий ефект застосування сучасних тепло-збережних матеріалів

21 СЕРПНЯ минулого року в «Голосі України» було опубліковано кореспонденцію «Сусіди». Йшлося в ній про два підприємства Обухова (Київська область) — АТ «Обухівський завод пористих виробів» і АТ «Пегла Трипілля», про їх керівників, проблеми вживання вітчизняного виробництва будівельних матеріалів. Наші читачі особливо зацікавили твердження про те, що фактиці відтепер скільки розглядати цеглу як архітектурно-декоративний матеріал, а як основний будівельний для зведення зовнішніх стін найкращий, на їх думку, є чарунковий бетон. Висловлений з натуральної сировини — глини, піску й води він легкий, зручний, чудово зберігає тепло. У редакційній пошті чимало прохали дати докладнішу інформацію. Тому ми звернулися до спеціаліста — кандидата технічних наук (Український науково-дослідний і проєктно-конструкторський інститут будівельних матеріалів і виробів) АНАТОЛІЯ ФІЛАТОВА. Ось що він розповів.

Одні називають його пінобетоном, інші — пористим бетоном, треті — газобетоном (за способом утворення пор), але матеріал це той самий, зовні схожий на природну пемзу, тільки пемза — темна, а чарунковий бетон — світлий. У його структурі від 60 до 90% об'єму становлять дрібні овальні порожнини, заповнені повітрям. А повітря, як відомо, найкращий природний теплоізолятор. Та чарунковий бетон вважають чудовим енергозберігальним матеріалом не тільки завдяки вказаній властивості. Економію досягають вже на першому етапі виробництва будівельних виробів. Менші витрати сировини відповідно зумовлюють зниження енергозатрат на його виготовлення, перевезення, підготовку до роботи. Матеріал одержує низьку щільності (кубметр чарункового бетону важить від 300 до 600 кілограмів, що у 3—5 разів легше за цеглу і звичайний бетон), та водночас він відзначається високими теплозахисними якостями. За теплоізоляційними показниками він ближчий до мінеральної вати і переважає дерево. Дехто з метою теплоізоляції віддає перевагу ті-таки ваті чи пінопласту, мовляв, вони легші й тепліші. Але мінераловатні і пінопластні плити доводиться кривати жорстким і незаймистим листовим матеріалом, а чарунковий бетон у вигляді блоків або плит сам по собі придатний для «обшивання», утеплення.

Бортва машина з причепом може перевезти за один рейс 20—24 кубометри чарунковобетонних блоків. І цієї кількості цілком вистачає, щоб спорудити стіни дах розміром шість на шість метрів. Для перевезення аналогічного обсягу цегли чи шлакоблоків знадобиться 6—2,3, а то й більше рейсів. Ланцюжок енергозбереження продовжується й далі — у будівництві. Під час кладки менше витрачають розчину. А

оскільки сама споруда буде легша за традиційну цегляну, то й на вштовпуванні фундаменту можна заощадити.

У приміщеннях з чарунковобетонними стінами взимку тепло і сухо, а літньому прохолодно. За рівнем комфортності будинки рівноцінні дерев'яному. І це не голосливе твердження. У 80-ті роки в одному з сіл Сумської області було споруджено півулиці будинків з чарунковобетонних блоків. Фактиці потім зіставили їх із сусідніми цегляними будинками спалювалося за зиму мало не вдвічі більше вугілля, але жарко все одно не було...

Мимовільне зіставлення провадили й мешканці вулиці Лісної одного з мікрорайонів Славути. Там 1982 року було споруджено експериментальну п'ятиповерхівку з чарункового бетону. В оточенні цегляних і блочних будинків цей виявився найтеплішим і найлегшим. Лише звітні не надходили скарги мешканців на холод, вогістість чи промерзлі стіни. Такі будинки згодом з'являлися в Сумах, Білгород-Дністровському. Але оскільки спеціального обліку їхніх енергозберігальних властивостей не вели, досвід, на жаль, так і залишався досвідом. Хоча з екологічного погляду він також цікавий.

Виготовляють чарунковий бетон з цементу, вапна й піску. Ця сировина не містить шкідливих домішок. У приміщенні створюється гарний мікроклімат, який благотворно позначається на здоров'ї людини. Оскільки на обігрівання приміщень такого теплового будинку витрачають менше палива, то й в атмосферу потрапляє менше шкідливих викидів. Сприятливо з екологічної точки зору й такі властивості чарункового бетону, як незаймистість і біостійкість. Стіни не загортаються ані в разі короткого замикання в електропроводі, ані в разі займання газу. Під час пожежі

з бетону не виділяються шкідливі речовини, до того ж він захищений від вогню й нагрівання сусідні приміщення та інженерні мережі.

Абсолютно реально на наявних нині в країні виробничих потужностях випустити за рік до 1,5 млн. кубометрів будівельних виробів з чарункового бетону (на заводах Білгород-Дністровського, Житомира, Луганська, Куп'янська, Обухова, Славути, Миколаєва, Сум, Чернігова, Харкова). Обсяги можна істотно збільшити за рахунок модернізації підприємств з випуску силікатної цегли. У зв'язку із запровадженням нових нормативів з теплозахисту стін жилих будинків потреба в ній вочевидь знизиться, а сировинна й технічна база цих виробництв мають чимало спільного.

Є ще один цікавий момент. Для виготовлення чарункового бетону можна застосовувати відходи інших виробництв, при цьому золь теплових електростанцій. У відвалах великих ДРЕС (Трипілля, Бурштін, Ладикин) їх нагромаджено мільйони тонн. Але знову-таки програми із застосування золь у виробництві будівельних матеріалів розробляли і раніше, а втілення ідеї в життя так і не відбулося. Те, що золь — чудова сировина для чарункового бетону, давно продемонструвала сусідка Польща. Ще п'ятнадцять років тому там за рік виготовляли його близько 6 млн. кубометрів, причому половину — із застосуванням у технології золь. Ті, хто бував у цій країні, либонь, помітили, що майже всі будинки там споруджують з чарункових блоків. Економічно й екологічно це дуже вигідно. Давно пропрахували це й білоруси. Потужність їхніх підприємств з випуску чарунковобетонних виробів ще п'ять років тому становила 2,5 млн. кубометрів. Це майже у два рази більше, ніж в Україні.

Чому добрий приклад сусідів нас не переконує — окрема тема й привід продовжити розмову. У деяких регіонах України будівельники навіть у руках не тримали чарункові блоки, не те щоб стіни з них будувати чи, тим більше, знати про їхні переваги. Поки що залишається одне — це раз нагадати, що забудовник, застосувавши виробів з чарункового бетону, знизить затрати на перевезення виробів, скоротить термін будівництва, у 8—12 разів зменшить кількість будівельного розчину. Щоріку на 30—50% зменшуватимуться витрати енергії на опалення, а в домі буде тепло й сухо.

А для загального відома нагадаємо й такі факти: на житловий сектор припадає до 40% споживання в Україні енергії. Втрати тепла через зовнішні стіни становлять до 60%. Річні витрати теплової та електричної енергії в будинках (кВт-год на квадратний метр) у країнах Східної й Центральної Європи становлять 250—400, країнах Західної Європи — 150—230, Скандинавських країнах — 120—150. Є над чим замислитися?

На знімках: Анатолій Філатов у своєму робочому кабінеті; новий теплоефективний десятиповерховий будинок по вулиці Драгоманова, 17, у Києві.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.
ВІД РЕДАКЦІЇ: Про проблеми спорудження таких будинків і практиці застосування енергозберігальних будівельних матеріалів і обладнання читайте в наступних публікаціях під цією рубрикою.

Пікіруючі аеропорти просять підтримки

ГЕОГРАФІЧНЕ розташування України дає змогу на відміну від

Транспортні коридори

багатьох країн Європи розвивати ефективні транспортні напрямки практично для всіх видів наявного транспорту, бо транспортні системи мають розвинену мережу магістральних сполучень, здатну забезпечити внутрішні та транзитні вантажопотоки у напрямках північ — південь, схід — захід. До того ж вихід до Азовського і Чорного морів, судноплавність Дніпра і Дунаю відкривають можливість комплексного використання транспортних систем, а за умов нових економічних відносин розвивати як пріоритетний напрям пасажирські та вантажопасажирські перевезення повітряними суднами. І не останню роль в цьому відіграє аеропорт. Розповісти про проблеми та перспективи розвитку ми попросили президента асоціації «Аеропорти України» АНАТОЛІЯ ТРОЦЕНКА.

Так уже склалося, що в розвитку нашої цивільної авіації зберігаються істотні диспропорції і, отже, виробничі потужності аеропортів не відповідають виконуваним обсягам транспортних робіт, бо відстають від розвитку парку літаків. Скорочують і обсяги перевезень. Наприклад, у Херсоні, Вінниці, Полтаві, Черкасах, Миколаєві, Луцьку... До того ж і сервіс багатьох аеропортів не відповідає міжнародним стандартам. Але попри загальний спад обсягів перевезень, у багатьох аеропортах намітилися позитивні тенденції.

В останні роки окремі аеропорти змогли перебудувати свої технологічні лінії в аероквазали і вписати до них призначену для внутрішніх перевезень технологію міжнародних. До таких аеропортів належать Бориспільський, Дніпропетровський, Запорізький. Нині перебудовують Одеський. Лише міжнародним сполученням 1977 року перевезено 1452,6 тис. чоловік, а літома вага перевезень міжнародним сполученням у загальному їх обсязі становить 81,2 відсотка.

Зазначимо, що, приміром, у Росії із 156 аеропортів статус міжнародного мають 52, із них 26 з аеродромами, сертифікованими за I і II категоріями ІКАО. В Україні із 36 реєстрованих аеропортів статус міжнародного мають 17 і 9 аеропортів за аеродромами, сертифікованими за I і II категоріями ІКАО. Це не так багато. У Франції, яка за територією та населенням дорівнює Україні, статус міжнародного мають 50 аеропортів, у Німеччині — 43, Італії — 38, США — 66 міжнародних аеропортів. При цьому оснащеність цих аеропортів багато вища від наших.

У США 66 міжнародних аеропортів мають 205 злітно-посадочних смуг, із них від 3 до 3,5 км — 42 аеропорти, від 3,5 до 4 км — 16 і більше 4 км — 2 аеропорти. У нас смуги 4 км має лише Сімферопольський аеропорт. Нині таку смугу споруджують у Борисполі.

Останні роки для цивільної авіації стали часом реформи, бо об'єднанню аеропорту та авіаперевезень як одного господарського суб'єкта є, з точки зору міжнародної практики, абсурдним.

Так, за попередні роки виділено в самостійні юридичні особи аеропорти Бориспіль, Сімферополь, Жуліяні, Миколаїв, Запоріжжя, Вінниця, Хмельницький, Чернівці, Маріуполь і Кривий Ріг.

Постановою Кабінету міністрів України від 22 квітня 1997 року «Про заходи щодо поліпшення транспортного обслуговування на-

селення та виготовлення транспортних засобів для перевезення пасажирів» передбачено провести виділення в самостійні юридичні особи ще шести основних аеропортів: в Одесі, Донецьку, Львові, Луганську, Дніпропетровську та Харкові.

Відповідно до положень «Концепції розвитку цивільної авіації України», затвердженої постановою Кабінету міністрів України від 28 грудня 1996 року, одним із основних завдань цивільної авіації є розширення та переобладнання на сучасному рівні мережі цивільних аеропортів України.

Концепція передбачає акціонування аеропортів із збереженням контрольного пакета акцій головної аеропорту, а також регіональних і обласних аеропортів у володінні держави. При цьому, як і в усьому світі, акціонування аеропортів проводиться з дотриманням спеціальних умов та особливостей з метою збереження функційності та технологічної єдності цілісності аеропортів для забезпечення вимог авіаційної безпеки.

На жаль, в Україні акціонування аеропортів поки що немає, але окремі аеропорти готуються до цієї процедури. Цей процес зупинено до виходу правових документів Фонду державного майна України.

Проте відповідно до Закону України «Про плату за землю» аеропорти, які мають великі площі під аеродромами, платять податки на землю, літома вага яких коливається в межах 20 відсотків доходів, а в таких аеропортах, як Одеський і Харківський, податок на землю сягає відповідно 31 і 67 відсотків.

Такі податки стали результатом того, що останній квартал аеропортів Одеси, Сімферополя, Харкова, Львова, Дніпропетровська, Запоріжжя, Донецька закінчили з негативними показниками. А це, треба зазначити, не найгірші аеропорти. Тому Укравіатранс звернувся до Верховної Ради з проханням про зменшення податку на землю для аеропортів. Крім того, для поліпшення умов діяльності підприємств авіатранспорту необхідно здійснити структурне перетворення авіаційної галузі, визначивши шляхи подальшого акціонування авіакомпаній та аеропортів, передбачачи механізм залучення інвесторів. Перед цим слід розділити авіаперевезення та аеропорти на окремі юридичні структури. Без цього дуже складно розраховувати на збільшення міжнародних пасажирських і вантажних перевезень і належне використання вигідного географічного розташування України та її аеропортів.

ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО 5 ЧЕРВНЯ 1998 РОКУ У ПРИМІЩЕННІ ГОТЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ БАТ «ГОТЕЛЬ «СЛАВУТИЧ» ЗА АДРЕСОЮ: М. КИЇВ, ВУЛ. ЕНТУЗІАЗМІВ, №1, О 14-00 ВІДБУДУТЬСЯ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АКЦІОНЕРІВ. ПОЧАТОК РЕЕСТРАЦІЇ О 9-00.

Порядок денний:
1. Звіт та висновки ревізійної комісії за 1997 рік.
2. Результати господарської та фінансової діяльності за 1997 рік та розподіл прибутку.
3. Зміни та доповнення до статуту.
4. Про передачу реєстру незалежному реєстратору.
5. Інші питання.
З матеріалами щодо питань порядку денного можна ознайомитися за адресою: м. Київ, вул. Саксаганського, 67, ЗАТ «Адрем».

ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «МЕРКУРІЙ-ТОРГ» ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АКЦІОНЕРІВ, ЯКІ ВІДБУДУТЬСЯ 20 ТРАВНЯ 1998 РОКУ О 10.00 ЗА АДРЕСОЮ: КИЇВСЬКА ОБЛ., М. БРОВАРИ, ВУЛ. КИЇВСЬКА, 153 (АКТОВИЙ ЗАЛ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ № 1). РЕЕСТРАЦІЯ УЧАСНИКІВ З 8.30.

Порядок денний:
1. Звіт правління про фінансово-господарську діяльність за 1997 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Внесення змін та доповнень до статуту.
4. Про зменшення статутного фонду.
5. Про продаж майна.
6. Вибори спостережної ради.
7. Організаційні питання.
8. Різне.

Телефони для довідок:
4-17-49, 4-04-41.
Правління ЗАТ «Меркурій-торг».

ПРАВЛЕНИЕ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА «ЮГТЕХГАЗ» УВЕДОМЛЯЕТ СВОИХ АКЦИОНЕРОВ, ЧТО 19 МАЯ 1998 ГОДА В 11-00 ПО МЕСТУ НАХОЖДЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ ПО АДРЕСУ: СТ. БОРЩИ КОВОТСКОГО Р-НА ОДЕССКОЙ ОБЛ. СОСТОИТСЯ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ С ПОВЕСТКОЙ ДНЯ.

1. Отчет правления о финансово-хозяйственной деятельности общества за 1997 год. Основные направления деятельности общества на 1998 год.
2. Отчет ревизионной комиссии. Утверждение годового баланса и отчета.
3. Избрание наблюдательного совета.

Тел. для справок:
(04862) 2-47-62, 2-42-58.

ДО УВАГИ АКЦІОНЕРІВ БАТ «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКА ТЮТЮНОВА ФАБРИКА»

Повідомяємо, що загальні збори акціонерів відбудуться 7 травня 1998 року о 10-й годині за адресою: м. Кам'янець-Подільський, вул. Крип'якевича, 3.

Порядок денний:
1. Звіт правління БАТ «Кам'янець-Подільська тютюнова фабрика» про результати діяльності у 1997 році. Основні напрями діяльності на 1998 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про результати перевірки фінансово-господарської діяльності у 1997 році.
3. Затвердження річного балансу за 1997 рік.
4. Про порядок розподілу прибутку у 1998 році.
5. Внесення змін і доповнень до статуту БАТ.
6. Збільшення статутного фонду у зв'язку з індексацією балансової вартості основних фондів.
7. Різне.

Довідки за тел.
(03849) 3-97-48, 6-81-13.
Правління БАТ.

ВІДКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРПОСТАЧБУД» ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АКЦІОНЕРІВ БАТ ВІДБУДУТЬСЯ 27 ТРАВНЯ 1998 Р. О 14.00 ЗА АДРЕСОЮ: М. УКРАЇНКА КИЇВСЬКОЇ ОБЛ., ПРОМБАЗА «УКРПОСТАЧБУД».

Реєстрація учасників зборів з 2.00.

Порядок денний:
1. Про передачу акцій БАТ з фонду Державного майна до статутного фонду ДАК «Укрресурси».

Закрите акціонерне товариство «Промкомінвест АГ», код ЗКПО 22924012, зареєстроване 30.11.94 р. Печерською райдержадміністрацією Києва, повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймають протягом двох місяців з моменту виходу оголошення.
Тел: 264-98-21.

Арбітражний суд Житомирської області (262014, м. Житомир, вул. М. Бердичівська, 25) за позовом ВЖРЕП-14 порушив справу № 2/17 «Б»/716 про банкрутство магазину «Богунія».

Юридична адреса боржника: 262004, м. Житомир, проспект Миру, 61/2. Претензії приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Хмельницької області (Хмельницький, майдан Незалежності, 1) порушив справу № 291-Б/4 про банкрутство об'єднання селянсько-фермерських господарств «Хлібодар» (Хмельницька область, Городоцький район, с. Немиринці, п/р 405281 у Городоцькому відділенні АК АГБ «Україна» м. Городок, МФО 315052).

Претензії кредиторів і санаторів надсилають протягом місяця з дня публікації оголошення.

Арбітражний суд Дніпропетровської області (320004, Дніпропетровськ, пр. Кирова, 1) возбудив дело № 615-277 о признании банкротом ООО «Фонд социальной защиты инвалидов по зрению». Юридический адрес должника: 320030, Днепропетровск, ул. Шолом Алехейма, 4-а, р/с 1467455 в Желтевом отделении АКБ Укрсоцбанка, МФО 305352, код ОК-ПО 19087305.

Арбітражний суд Дніпропетровської області (320600, г. Днепропетровск, ул. Куйбышева, 1а) возбудил дело № 62-85/98 г. о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Вояж-Д». Юридический адрес: 320057, г. Днепропетровск, ул. Адмиральская, 53, р/с 26003300340001 в КБ «Классик», МФО 301704.

Заявления кредиторов принимаются арбитражным судом в течение месяца со дня опубликования объявления.

Український центр післяплативизаційної підтримки підприємств повідомляє про ліквідацію філії:

Одеської — юридична адреса: 270089, Одеса, вул. 25-ї Чаплевської дивізії, 2;
Хмельницької — юридична адреса: 280013, Хмельницький, вул. Соборна, 29;
Західної — юридична адреса: 290026, Львів, вул. Козильницька, 4.
Претензії приймають філії за їх місцезнаходженням протягом двох місяців.

Інформація про діяльність відкритого акціонерного товариства «Луганський цукровий завод» станом на 01.01.98 р.

Найменування емітента — БАТ «Луганський цукрозавод». Код ЄДРПОУ 00372486. Свідцтво про державну реєстрацію № 164 від 21.08.95 р.

Адреса: с. Лука Київської обл., Тарашанського р-ну, вул. Леніна, тел. 5-11-73, факс 5-11-95.

Основні види діяльності — переробка буряків та виробництво цукру. Статутний фонд — 6807457,75 грн. — розподілено на 27229831 простих акцій. Кількість акціонерів — 2925, чисельність правників — 511. Дата проведення останніх зборів — 13.02.1998 р.

Основні фінансові показники (тис. грн.)

Показники	звітний рік	попередній рік
1. Виручка від реалізації продукції (без ПДВ)	7282,6	5692,7
2. Балансовий прибуток (збиток)	-486,5	+467,2
3. Усього за активами балансу	16713,2	16424,6
4. Усього зобов'язань	3257,9	2076,5
5. Нерозподілений прибуток	—	—
6. Прибуток, що припадає на одну просту акцію	—	—
7. Дивіденди, сплачені на одну просту акцію	—	—

По заявленню Ленинского ОГСО г. Луганска государственной Арбитражный суд Луганской области возбудил дело №05/26-12/16 о банкротстве частной коммерческой производственной фирмы «Ником», расположенной по адресу: г. Луганск, ул. Советская, 40/170, р/с 000644103, МФО 304018 в областной Дирекции Укрсоцбанка г. Луганска.

Заявления кредиторов и санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Закрите акціонерне общество Многоотраслевой Концерн «Содружество» намерен осуществлять лицензированную деятельность по поставкам электрической энергии по нерегулируемому тарифу потребителям Украины.

Справки по телефонам:
Киев (044) 216-72-90.
Херсон (0552) 32-56-01.

К сведению общественности

Общество с ограниченной ответственностью «ПЭС «Горэнерго» обратилось в Национальную комиссию по вопросам регулирования электроэнергетики Украины с просьбой о выдании лицензии на осуществление предпринимательской деятельности, связанной с поставкой электрической энергии по нерегулируемому тарифу на территории Украины.

Почтовый адрес Дирекции: 340055, г. Донецк, бул. Шевченко, 11. Телефон (0622) 92-70-09.

Арбітражним судом Львівської області (290010, м. Львів-10, вул. Личаківська, 81) порушено справу № 2/775 про визнання банкрутом ТзОВ «Арреса», юридична адреса: Львів-59, вул. Г. Мазепи, 27/77, р/р 5734679 в Укрсоцбанку м. Львова.

Претензії кредиторів і заяви можливих санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд м. Києва (252030, м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44 «В») порушив справу № 16/326 про банкрутство українсько-ізраїльського спільного підприємства «Тріо-БІВ» (252030, м. Київ, вул. Пушкінська, 24 «Б»), р/р 8467698 в Печерському ОСБ, МФО 322090, код 20005548.

Майнові вимоги кредиторів подавати до арбітражного суду м. Києва в місячний термін після опублікування оголошення.

Реклама в газеті «Голос України».
Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

У номер

● Хмельницький

Тейлор підучив наших атомників

На Хмельницькій атомній завершився міжнародний семінар з проблем ядерної безпеки за програмою, розробленою Томом Тейлором. На семінар американці привезли закуплені за свій коштів прилади ультразвукового контролю за металом. Експлуатаційників українських АЕС наочно переконували, що пропонуване устаткування відповідає вимогам міжнародних стандартів. Шість за зразок реклами західної продукції.

● Вінниця

У сім'ї «ДЕУ» поповнення

Шість перших малотоннажних вантажних автомобілів «ДЕУ» зійшли з конвеєра ВАТ «Вінницький завод тракторних агрегатів». Контракт, укладений торік з польським філіалом «ДЕУ», передбачає виготовлення двох типів вантажівок: із тентом і мікроавтобус. Їх комплектуватимуть частково з вінницьких агрегатів, у тому числі виготовлених безпосередньо на підприємстві, решту поставлятиме партнер.

До кінця року плановано зібрати близько 300 автомобілів.

● Луганськ

Благодійний день довший за місяць

Дні милосердя та благодійності проходять на Луганщині. Триватимуть вони до 10 травня. Створення загонів милосердя, організації безплатних медичних обстежень для ветеранів та інвалідів, проведення благодійних обідів для малозабезпечених громадян мають посприяти розв'язанню тих проблем, які постають перед цими людьми. Алже в Луганській області мешкають 952 тисячі громадян, які потребують соціального захисту та допомоги. Серед них лише ветеранів війни понад 300 тисяч, з яких 19,4 тис. — інваліди. А ще на допомогу чекають більш як 12 тис. інвалідів дитинства, 6 тис. дітей-інвалідів та 3 тис. дітей-сиріт.

2 червня 1998 року о 10.00 за адресою: м. Київ, Спортивна площа, 1 відбудуться загальні збори акціонерів АТ «Оксана Плюс».

Порядок денний:

1. Звіт за результатами 1997 фінансового року.
2. Стратегічні цілі та завдання на 1998 рік.
3. Внесення змін до установчих документів АТ «Оксана Плюс».
4. Обрання голови правління АТ «Оксана Плюс».
5. Обрання ревізійної комісії АТ «Оксана Плюс».

Спорт

Не здолали «кримського валу»

Футбол. Чемпіонат країни. Відкладені матчі 19-го туру. «Таврія» — «Шахтар». 3:3. 7 500. 1:0 Гаїдаш, 22, 1:1 Тимошук, 38, 2:1 Опанар, 48, 3 пенальті, 2:2 Орбу, 55, 3:2 Г. Куденко, 56, 3:3 Ковалов, 76.

	В	Н	П	М	О
Шахтар	13	2	3	38-16	44
Динамо	13	1	3	39-10	40
Дніпро	13	1	5	35-14	40
Ворскла	12	5	6	28-27	37
Карпати	10	5	4	19-14	35
Нива	10	2	7	28-20	32
Металург Д	6	6	6	14-15	24
ЦСКА	6	4	8	20-17	22
Чорноморець	5	6	8	20-22	21
Зірка	6	3	10	19-31	21
Кривбас	4	8	7	17-20	20
Таврія	5	5	9	23-27	20
Прикарпаття	4	6	9	21-25	18
Металург Зп	4	6	9	21-30	18
Металург М	3	8	8	16-33	17
Торпедо	1	4	14	9-46	7

Потогом зустрілі лідера чемпіонату знес час перебував у ролі нападця. Лідеру нападіння матчу «Шахтар» вдалося врятувати. Але, не здолавши «кримського валу», донецькі втрачали два очки. А отже, потенційним лідером стали динамівці, у яких дві гри в запасі.

До речі, сьогодні відбудуться матчі 20-го туру.

Бюлетень України

Засновник —

Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5.

Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕХЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44,
телефакс — 449-85-62.
✉ E-mail: sekret@golos.relc.com

- ☐ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях видавництва не несемо відповідальності.
- ☐ Редакція не зовини підписувати авторів публікацій.
- ☐ За точність виведених фактів відповідальність несе автор.
- ☐ Рукописів не повертаємо.
- ☐ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Для нас це — минуле.
Але не для них

Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів (11 квітня) Київ зустрів скорбот-

ний фонд «Взаєморозуміння і примирення». Та навіть ті, хто мав

ним дощем. На жаль, багато з тих, хто пройшов через воєнне пекло, вже в іншому світі, а для тих, хто й досі з нами, в цей день були квіти, концерти, теплі слова.

З колишніх в'язнів німецьких концтаборів в Україні мешкають близько 650 тисяч. Дехто з них так і не зміг зібрати необхідні документи, щоб отримати допомогу через Всеукраїнський національний фонд «Взаєморозуміння і примирення».

Відродження

Ми всі радіємо, однак...

За тиждень перед Великоднем увесь православний люд святкував Вербну неділю. Цього дня святити вербу. Втім, у минулі вихідні кияни мали подвійне свято. Над столицею після 63-річної перерви знову залунали дзвони відновленої церкви Успіння Богородиці Пирогощі — 11 квітня її освятив Владика Філарет.

Здавалося, кожний киянин мав за честь відвідати відроджену Пирогощу — так веліло було на Подолі. Мешканці столиці

з букетиками вербових гілочок щиро раділи відродженню ще однієї святині. Щоправда, радість та була дещо затмарена тінню розчарування.

«... Ми всі радіємо поверненню Пирогощі. Але душу я трить напис: «Відроджена коштом міста Києва». Тобто церква збудована за рахунок наших податків. А де ж ті кошти, які кияни збирали всім миром протягом кількох років на відбудову Пирогощі? І чому міська адміністрація не задала про пожежники киян, навіть якщо вони «згоріли» під час інфляції? — це рядки з листа обуреного киянина Володимира Алещенка. Йдеться про те, що біля церкви встановлено камінь та пам'ятну дошку, де жодним словом не згадано про благодійних вчинки киян. Так само, як і не згадано про археологів, істориків та архітекторів, без яких нахненної праці не постала б із руїн «Пирогощі». Намість загдуку про свій «погид» міської адміністрація вирішила залишити навіки — у камені.

Аліса РОМАНОВА.

На знімках: церква Успіння Богородиці Пирогощі (фото Богдана МАСЛЯНИКА); пам'ятний камінь (фото Володимира ФАЛІНА, ДІНАУ).

Пам'ять

усі підстави сподіватися на відшкодування збитків, заподіяних фашистськими катями, не отримали коштів вчасно — через фінансові афери вітчизняних «благотинників».

Злочини проти людяства не мають строку давності — на відміну від злочинів проти окремих людей, яким 200 марок від німецького уряду, можливо, продовжить 6 життя або принаймні підсолили старечий хліб.

Ганна РОМАНЦОВА.

Р. С. Працівники столичного музею Великої Вітчизняної війни віддали шану жертвам найбільшого в історії людства геноциду новою експозицією. Ці знімки солдати Вермахту носили в одній кишені з портретами власних дітей та друзів.

Репродукції
Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Благодійний

Чи прийде весна на схили Дніпра?

Поглянемо на цей знімок. Він був зроблений кілька тижнів тому на столичній Дніпровській набережній: такий собі «куточок відчуження», «оздоблений» кутами консервних бляшанок, битих пляшок та різного мотлоху впереміш з гілляччям і торішніми листям.

Жителі Березняків скажуться: у їхньому мікрорайоні є місця, де, схоже, сміття не прибирають роками. Особливо це стосується Дніпровської набережної. І якщо газони навколо автошляху вже милують око молодію зеленню, то коло води — та сама неприбрана картина. І чим далі вниз за течією від мосту Патона, тим гірше враження.

А тим часом у Києві триває весняний двомісячник з благоустрою та озеленення міста. Добро на проведення цієї акції голова Київської міської адміністрації Олександр Омельченко дав ще в лютому. З того часу в адміністрації неодноразово піднімалися, що рішення зумовлене щорічною весняною потребою привести місто у порядок. А разом з тим — підготувати столицю до щорічних зборів Європейського банку реконструкції та розвитку, святкування Дня Перемоги та Дня міста.

Що ж, у міських служб ще є час до 30 квітня — саме цього дня офіційно закінчиться «зелена акція» міської адміністрації. Хотілося б, щоб у столичних «санітарів» за цей час дійшли руки і до Дніпровської набережної, а також до інших забутих куточків міста, які, можливо, і обміне своєю увагою ЄБРР. Бо образливо за дніпровські схили — для всіх весна як весна, а для них...

Анастасія ПЕРЕШЕЛІЦЯ.
Фото Юрія ВЕНГЕРША.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Хай щастить вам, льодові лицарі!

У суперечі двох інших пар це багато несе. Отже, зачекаємо до 24 квітня, коли відбудуться матчі-відповіді.

Хай щастить вам, льодові лицарі!

Хокей. Збірна України в Роланді двічі обіграла національну збірну цієї країни — 4:1 і 3:1. До речі, полки — суперники наших на чемпіонаті світу у групі В, що завітра стартує у Словенії. До складу української команди увійшли: воротарі — Шундоров і Буль, захисники — Гунко, Савицький, Остроушко, Полковников, Кирик, Буцай, Ширяк, нападники — Литвиненко, Василенко, Лазаренко, Степанів, Сальников, Буценко, Шахрайчук, Гончаренко, Олейський, Бобровников, Марковський, Зіневич, Синьков. Головний тренер — Анатолій Богданов, старший тренер — Олександр Сеукдан, генеральний менеджер — Василь Фадєєв.

Минулої неділі разом на льоду Палацу профспілок грали і тренери зіпнувалися з журналістами. З нагнутим словом перед спортсменами виступив президент Федерації хокею України Олександр Омельченко. Анатолій Богданов сказав, що нинішня команда, на його думку, найкраща за складом. І перед нею стоїть одне завдання — посісти перше місце. Отже, чемпіонат у Словенії українці починають з поєдинку проти одного з фаворитів турніру — збірної Великої Британії.

Свідцтво про рестрацію
періодичного друкованого видання —
КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень
(крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами. Індекс 60955.
Тираж 234597.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311070.

1 3 4 5 6 7 8 9 0